Ft 5047

MARX KÁROLY KÖZGAZDASÁGTUDOMÁNYI EGYETEM

KÖZGAZDÁSZ

A MARX KÁROLY KÖZGAZDASÁGTUDOMÁNYI EGYETEM LAPJA

XXVII. ÉVFOLYAM, 8. SZÁM ÁRA: 1,80 Ft 1985. ÁPRILIS 25.

Milyen volt a XVII. OTDK közgazdasági szekciója?

Minden eseménysorozat látogatottsága szempontjából kulcsfontosságú a megrendezés időzítése. *A XVII. országos tudományos diákkonferencia közgazdasági szekciójával* e tekintetben *mostohán bánt a sors.* Nem elég, hogy a tavaszi propagandadömping közepén került sor a megrendezésére, de ráadásul még *egybe is esett az áprilisi tanítási szünet utolsó napjával is.*

Az emiatt *nem túlságosan sokak által látogatott konferencia, amelyet a Kereskedelmi és Vendéglátóipari Főiskola példás módon rendezett meg, mégis számos téren előrelépett az előző évekhez képest.* Bár még mindig *sok volt a szakdolgozat és a gyenge színvonalú munka,* a résztvevő intézmények többsége *komolyan vette a benyújtott dolgozatok előzetes szelektálását* (egyetemünk például csak a házi konferenciákon már helyezést elért pályamunkákat nevezte), az előzetes írásbeli bírálatra felkért szakemberek általában hivatásuk magaslatán álltak, *és a szóbeli rész zsűrije is jó munkát végzett.*

Az is világosan kiderült a konferencián, hogy *minden kétkedő hang ellenére érdemes határozottan kiállni a rangsornélküliség mellett.* Ezt igazolja a 15 fős alszekciók erős belső heterogenitása, ami lehetetlenné teszi a felelősséggel kimondható sorba rendezést, és még inkább az a kedvező tapasztalat, amely szerint *a díjazás megszüntetésével megszűntek a presztízsszempontú intézményközi ellentétek.* Mivel egyik résztvevő egyetemnek és főiskolának sem kellett törekednie arra, hogy a dolgozatok valódi értékeitől függetlenül a részvétel arányában kapjanak díjakat, *a szekciókban felszabadult, érdemi és konstruktív viták alakultak ki.*

Végül is 150 dolgozatot olvastak föl a közgazdasági szekcióban, köztük *22-t egyetemünk jelenlegi és volt hallgatói.* A zsűrik *33 olyan dolgozatot választottak ki, amelynek rezüméikkel a szekciót képviselik majd a Tudományszervezési és Informatikai Intézet által a legjobb pályamunkákról kiadott összefoglaló kötetben.* Rögtön hozzá is tehetjük, hogy a zsűrik teljes felelősségük tudatában önmagukban *kiváló munkákat emeltek ki anélkül, hogy az objektív rangsorolás lehetőségének illúziójában ringatták volna magukat.* Ilyen módon kell elhelyeznünk és magasra értékelnünk azt a *8 közgázos dolgozatot, amelyeknek megadatott a megjelenés dicsősége: Dani Katalin, Jármai Gyula, Artner Annamária, Sugár András—Sugár László, Szabó Károly—Virág László, Bánkuti Eszter—Prazsák Gabriella, Tóth István János—Such György és Tétényi Tamás pályamunkáit.*

A XVIII. OTDK közgazdasági szekcióját 1987. őszén az addigra már megújult épülettel rendelkező közgazdasági egyetem rendezi majd — természetesen a korábbi konferenciák tapasztalatainak alapos mérlegelésével és beépítésével.

Kalotay Kálmán

Tanulmányi verseny filozófiából

A filozófia tanszék április 12-én értékelte a tanulmányi versenyre beérkezett dolgozatokat. *Első helyezést ért el Kelemen Gábor* (II. évf. áruforgalmi szakos hallgató). *Különdíjat kapott Somodi Éva* (II. évf. tervgazdasági szakos hallgató). *Ezentúl pénzjutalomban részesültek* a következő hallgatók: *Boros Ágnes* (II. évf. áruforgalmi szak); *Jármai Gyula* (II. évf. áruforgalmi szak); *Pápai Zoltán* (II. évf. tervgazdasági szak); *Sebestyén István* (II. évf. külgazdasági szak).

(Figyelem! A tanulmányi versennyel és a TDK-val kapcsolatos egyéb információk a tanszéki hirdetőtáblán megtekinthetők.)

KISZ-küldöttgyűlés

Markáns irányzatok vitája

A megválasztott 111 küldöttből 102 részvételével kezdődött meg a KISZ idei küldöttgyűlése április 11-én. *Ferencz Gábor,* az egyetemi KISZ-bizottság titkára üdvözölte a jelenlévőket, majd a küldöttek megválasztották a küldöttgyűlés levezető elnökének *Montvai Péter* IV. évfolyam tervgazd. szakos hallgatót. Az elnök köszöntötte a küldöttgyűlés vendégeit, *Szuhay Miklós* megbízott rektort, *Szarvas Lászlót,* az egyetemi pártbizottság titkárát, *Némethy Gábort,* a pb szervező titkárát, *Szilvásy Györgyöt,* a KISZ KB EFT titkárságának helyettes vezetőjét és *Gönci Jánost,* a KISZ budapesti bizottságának titkárát.

Ezután kitüntetéseket adtak át. Először Gönczi János néhány méltató megjegyzés kíséretében átnyújtotta *a KISZ KB Vörös Vándorzászlaját,* amelyet az egyetemi KISZ-szervezet nevében Ferencz Gábor vett át. Ezután átadta a *KISZ KB Dicsérő Oklevelét* két diákszervezetnek, *az instruktoroknak és az SG-nek.* (Az előbbit társai nevében Novák Mária vette át, az utóbbit Pócs György.) Ezután *Ferencz Gábor vehette át* Gönci Jánostól *az Aranykoszorús KISZ-jelvényt.* Ezt a kitüntetést *kapta még Szakszon Ágnes* (a külgazd. szak volt szaktitkára), *Hornyan János* (a külgazd. szak szakvezetőségi tagja, HPCS-bizalmi), *Újlaki György* (az oktatási munkabizottság vezetője) és *Horváth Gyula* (az alágazati ifjúsági parlament ifjúsági bizottságának tagja). A *KISZ KB Dicsérő Oklevelét kapta Deák Éva* (instruktor), *Kozma Ágnes* (a nemzetközi szakbizottság tagja), *Budai János* (a Klub Közlöny volt szerkesztője), *Tamás Tibor* (a TEK tagja) és *Kovács Károly* (ipari kari HPCS-bizalmi). A KISZ-bizottság eredményes tevékenységükért *köszönő oklevéllel és könyvutalvánnyal jutalmazta Anda Pétert, Balogh Lászlót, Csörögi Gábort, Dér Juditot, D. Kovács Gábort, Fejes Sándort, Hársfalvi Tamást, Hegedűs Istvánt, Jármai Gyulát, Karvalics Ferencet, Kovács Károlyt* (oktatói KISZ-titkárt), *Meleg Józsefet, Merényi Miklóst, Mesterházy Ernőt, Mészáros Lászlót, Molnár Gabriellát, Montvai Pétert, Németh Zsoltot, Novák Máriát, Romsics Erikát, Rimóczi Károlyt, Osváth Máriát, Simon Andrást, Srej Mártát, Sugár Andrást, Szabó Attilát, Szabó Jánost, Vámos Adriennt, Varjú Csabát, Varga Bertát és Városi Tibort.*

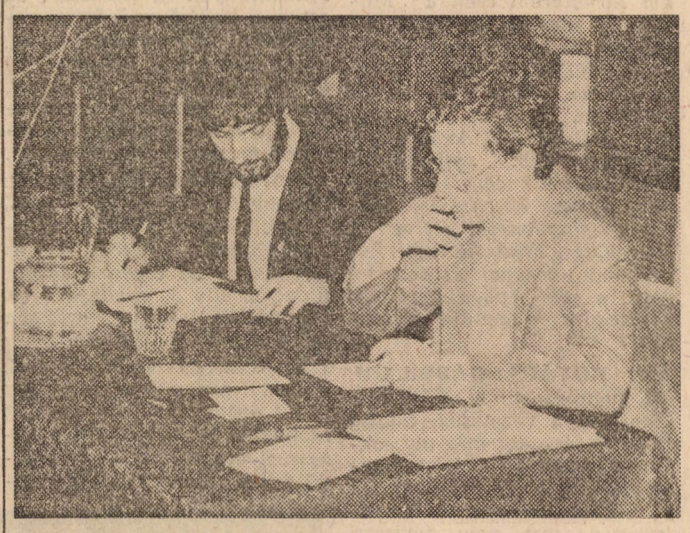

A küldöttgyűlés elnöke, Montvai Péter és az egyetemi KISZ-titkár, Ferencz Gábor

A küldöttgyűlés előkészítő és lebonyolító bizottságainak megválasztása után Ferencz Gábor fűzött rövid kiegészítőt a KISZ-bizottság írásos beszámolójához. Az elmúlt egy év változásai közül *kiemelte,* hogy *megalakult az új típusú közművelődési bizottság,* illetve hogy *az egyetemi KISZ-szervezet kerületi jogúvá vált.* A következő év politikai kérdései között megemlítette, hogy *fokozatosan napirendre kerül az oktatásfejlesztés,* az egyetemi tanulmányi és szervezeti szabályzat módosításának ügye, *amely felelős állásfoglalást, érdekképviseletet igényel a KISZ-től is. Mindezek a volt és jövőbeni tevékenységek összhangban vannak az egyetemi KISZ-szervezetnek azzal a 2 évre szóló stratégiájával, amelyet 1984-ben fogadott el a küldöttgyűlés az 1981-es változások aktualizálásaként,* s amely érvényesítésének félidejéhez érkezett a KISZ-szervezet. *Ez alkalom az értékelésre, a feladatok pontosítására,* erre *hívta fel a küldöttgyűlés figyelmét* Ferencz Gábor.

BODNÁR ZSIGMOND (IV. évf. ipari szak) nyitotta meg a hozzászólások sorát. Arról a stratégiai fordulatról beszélt, amit a KISZ-bizottság 1981-ben és azóta valósított meg: *Az addigi politikakövető, elfogadó szervből politikaalakító aktív pólusa lett a közéletnek.* Megemlítette azokat is, *akiknek nevéhez* (másoké között) *ez a változás kötődik: Szilvásy Györgyöt, Balogh Lászlót, B. Kiss Tamást, Bakacsi Gyulát, Branyiczki Imrét, Horváth Lászlót, Ferencz Gábort* emelte ki. *1981-ben olyan változás történt* — folytatta —, *olyan platform alakult ki, ami tekintélyt szerzett az egyetemen, ami a tárgyalási partner pozíciójába hozta a KISZ-t.* Ez erőt ad a KISZ-bizottságnak, s jogalapot a tagságnak a támogató bizalomra. *Az irányvonal világos: a józanul radikális reformoké az egyetemen, az oktatásban, az értelmiségképzésben, a politikában, a társadalomban, a gazdaságban egyaránt.*

PÓCS GYÖRGY (III. évf. tervgazd.) *az SG nevében szólalt fel.* A KISZ-bizottság jelenlegi irányvonalát támogatva elmondta, hogy *rendkívüli segítséget jelent munkájukban az az anyagi és erkölcsi támogatás, amit a KISZ-bizottság az öntevékeny diákcsoportok között az SG-nek is nyújt,* hiszen az SG olyan munkát végez, amely anyagi bevételeket nem eredményezhet, önerőből tehát nem tudja biztosítani ez a szervezet érvényes létezését.

MARTIN HAJDÚ GYÖRGY (III. évf. külgazd) *a nyilvánossággal kapcsolatban átértékelést tartott szükségesnek.* Az érdekvédelmi iroda vezetőjeként szerzett tapasztalataira hivatkozott, amelyek szerint *a képviselőket nem számoltatják be a képviseltek,* s az előbbiek igencsak meglepődnének, ha erre egyszer is sor kerülne. *Szakmailag kiváló diákok sem foglalkoznak a demokráciával, a KISZ-szel, a közélettel, nem is kíváncsiak rá* — mondta.

(Folytatás a 2. oldalon)

Pb-ülés

lesz május 2-án, amikor Szarvas László pb-titkár tájékoztatást ad a XIII. kongresszusról, majd az utolsó pb-ülés óta eltelt időszak eseményeiről számol be a vb.

DJB-sek, figyelem!

Kollégiumi jelentkezési lapokért menjetek a dékáni hivatalokba! Minden vidéki hallgató részére vigyetek el egy-egy példányt. A kitöltött jelentkezési lapokat gyűjtsétek össze és a dékánikba vigyétek vissza május 8-ig!

Kollégiumi Tanács

AZ EFIN VENDÉGEI VOLTAK

Az EFIN egyik legsikeresebb, egyik legnagyobb érdeklődéssel kísért vitája, beszélgetése volt péntek délután Pozsgay Imrével, a Hazafias Népfront Országos Tanácsának főtitkárával való találkozó. A vitaindító, a kérdések és a válaszok minden ma aktuális politikai kérdést érintettek. A környezetvédelemtől a HNF és az újonnan alakuló egyesületek lehetséges kapcsolatáig nem voltak feltehetetlen vagy megválaszolhatatlan kérdések. A beszélgetést egyfelől a jó szándékú tettvágy, az „egyetemista", éles kérdésfelvetés, másfelől a válaszadási készség jellemezte.

Az EFIN vendége volt Grósz Károly, az MSZMP Budapesti Bizottsága első titkára, a Politikai Bizottság tagja. Több száz diák és oktató volt kíváncsi a politikus XIII. kongresszust értékelő gondolataira. A közel egy órás tömör tájékoztatót tárgyszerű vita követte. Sajnos a kérdések nem mindig a legalapvetőbb problémákra koncentráltak, de a megjelentek így is átfogó képet kaptak az MSZMP politikájáról, munkamódszeréről. Egy újabb politikusegyéniség arculatát, érvrendszerét ismerhették meg az érdeklődők.

(Összeállítás az EFIN-ről a 4—5. oldalon)

Végre valahára véleményezhetünk?

Eddig csak beszéltünk róla, de most végre úgy látszik, lesz is belőle valami, legalábbis erről győzött meg benünket a rektori tanács április 15-i ülése az oktatók hallgatói véleményezéséről szóló napirendjének a vitája.

A korábbi KISZ-bizottsági próbálkozás nem sikerült. Ezúttal egy munkabizottság terjesztette elő javaslatát az oktatói munka hallgatói véleményezésére. A munkabizottságot az oktatási rektorhelyettes hozta létre. Tagjai: Csépai János (MSZI), a bizottság vezetője, Hrubos Ildikó (szociológiai tanszék), Melega Tiborné (statisztikai tanszék), Párizs Lajos (számviteli tanszék), Fejes Sándor (KISZ-képviselő).

A munkabizottság által írásban beterjesztett javaslat hazai és külföldi tapasztalatok figyelembevételével készült. E tapasztalatok arra intenek, hogy messzemenő következtetéseket nem szabad levonni egy-egy ilyen jellegű vizsgálatból.

„A jelenlegi felmérés célja az oktatói munka minőségére vonatkozó információszerzés az oktatási folyamatban résztvevő hallgatók véleményének tükrében, az oktatási munka hatékonyságának növelése érdekében." A bizottság véleménye az, hogy „a kiscsoportos oktatást végző személy szakmai, pedagógiai és emberi megnyilvánulásairól érdemes megkérdezni a hallatóságot." A rektori tanács elé terjesztett kérdőív néhány pontja vitát váltott ki. Csáki Csaba előnyének tekintette, hogy csak 11 kérdésből áll. De véleménye szerint ezt a felmérést össze kell kapcsolni az oktató tanári véleményezésével, ahogy ez Amerikában is van. Páli Lászlóné e témában szerzett korábbi tanszéki tapasztalata szkeptikussá tette a véleményezéssel kapcsolatban. Ugyanis azt tapasztalta, hogy ugyanarról az oktatóról rendkívüli szélsőséges véleményeket írtak le és a szövegek alapján érdekes módon jobbnak minősült a tanár az osztályzatokkal szemben. Jónak tartaná, ha a nyelvoktatókra is kiterjedne a véleményezés. Ferencz Gábor, a KISZ-bizottság titkára dicsérte a kérdőívet. Viszont nem értett egyet azzal, hogy az értékelést csak az oktatók és a KISZ-bizottság kaphatja kézhez. (Csépai János ugyanis nem javasolja a top-listát nyilvánosságra hozni, mondván, hogy túl sok a szubjektív hatás, amit nem lehet kiküszöbölni. A Műegyetemen is rendszeres az oktatói véleményezés kérdőív alapján, amelyből a KISZ-bizottság top-listát készít és ezen keresztül a hallgatóság is tudomást szerezhet az értékelés eredményéről. Végül is kérte, hogy a rektori tanács ne zárja le a nyilvánosságra hozatal kérdését, hanem majd az összegzés alapján döntsön róla. Nagyon fontosnak tartotta a kérdések helyes megfogalmazását Szigeti Endre szb-titkár, mondván, hogy csaknem minden tanár számára létfontosságú megtudni, hogyan vélekednek róla a hallgatók. De csak többéves gyakorlat tenné igazán értékelhetővé a véleményezést, kérdéses, hogy ez a több éves gyakorlat létrejön-e. Vita volt arról is, hogy a kérdőíves felmérés, amelyet számítógépes feldolgozás követ, milyen körre terjedjen ki. Végül is úgy döntöttek, május első hetében a hallgatók kezébe kerülő kérdőív elsősorban a nagylétszámú szemináriumi tárgyak oktatói felől érdeklődik. De szeptembertől a véleményezésnek ki kell terjedni az alternatív tárgyakra, blokkokra, a szakszemináriumokra és a nyelvi órákat tartó oktatókra is, vagyis valamennyi évfolyamra, hangsúlyozta Szuhay Miklós megbízott rektor, aki végül is megköszönte a bizottság munkáját. Kérte, hogy véglegesítsék a kérdőívet, hogy május első felében nyilvánosságra lehessen hozni. A KISZ segítségére ebben a munkában szükség lesz, de ez alapvetően állami feladat, hangsúlyozta befejezésül.

A rektori tanács programján szerepelt az 1984—85-ös tanév első félévének vizsgatapasztalata, amelyre a következő számunkban visszatérünk.

A testület egy röpke kirándulás keretében megtekintette a berendezett mintaszobák új bútorait, amelyekkel a tanszékeket, szobákat kívánják a rekonstrukció után bebútorozni. Alkalma nyílt ugyanakkor a tanácsnak találkozni a belsőépítő szakemberekkel is, akik meghallgatták a kifogásokat, hogy annak ismeretében folytathassák munkájukat a tervezésben.

Tájékoztatás hangzott el az egyetemi felvételre jelentkezőkről. Majd Bora Gyula tudományos rektorhelyettes a felszabadulásunk 40. évfordulója tiszteletére rendezett tudományos ülésszak eredményességét értékelte. Megállapította, hogy a tanítási szünet ellenére is nagy volt az érdektelenség. Mindennek következtében kevés helyen alakult ki vita. Kérdéses, vetette fel a tudományos rektorhelyettes, hogy jó-e a tudományos ülésszaknak ez a formája, de azon is gondolkodni kell, hogy szükség volt-e a tanszéki tudományos tanácskozásokra és nem lenne-e jó csak 5 évenként tartani ilyen ülésszakot. Majd néhány szóban ismertette a Gödöllőn megtartott OTDK eredményeit és egyetemi hallgatóink szereplését.

Huszár Ernőné, a központi könyvtár igazgatója megsürgette azt a póthitelt, amelyre szüksége van a könyvtárnak ahhoz, hogy biztosítani tudja a tanszékek újság- és folyóirat igényeit. Bejelentette továbbá, hogy szeptembertől elkezdi a könyvtár nagy leltári munkálatait, ami előreláthatólag 2-3 évig is eltart. Mindennek létszám- és költségkihatásai vannak. De emellett a munkába szeretnék bevonni a tanszéki könyvtárosokat is a lehetőségeknek megfelelően. Továbbá jelezte, hogy a tudományos ülésszakon elhangzott előadások írásos anyagát az egyetem különgyűjteményében helyezték el.

H. E.

Május elsejei meghívó

A május elsejei felvonulásra reggel 9.40 órakor lesz a gyülekező a Thököly út 34. számú ház előtt. Az egyetem állami, párt-, szakszervezeti és KISZ-vezetése mindenkit szeretettel vár a felvonulásra.

KISZ-KÜLDÖTTGYŰLÉS

(Folytatás az 1. oldalról)

MOLNÁR LÁSZLÓ (I. évf.) először

a KISZ-bizottság és a „tömegek"

közti szakadékról beszélt, majd javasolta, hogy *a KISZ-bizottság vállalja fel az előfelvételis katonák szakmai konzultációi megszervezésének ügyét.* Hangsúlyozottan kifogásolta, hogy *az egyetemen nincsenek sportlétesítmények.*

VÁRHEGYI LÁSZLÓ (II. évf. nemzetközi) szintén a sportlétesítmények égető hiányáról és annak következményeiről beszélt. *Hirt adott az elsősök túrakezdeményezéseiről, a testnevelési tanszékkel való igen jó kapcsolatukról, majd arról érdeklődött, hogy a Kinizsi utcai két — jelenleg műszakis — tornacsarnok mikor lesz az egyetemé?*

BECSEY ZSOLT (II. évf. nemzetközi) óvott attól, hogy a KISZ-bizottság túlértékelje a lehetőségeit. Véleménye szerint *a testületnek először a KISZ-tagságot kéne maga mögé felsorakoztatni,* hogy aztán erre támaszkodva képviselhesse a diákok érdekeit. A KISZ-bizottság — tette hozzá — *a tevékenységcentrumokat koordinálja, de fontosabb, hogy ezek önállóan működjenek, és hogy ugyanakkor erősödjön a beszámolási kötelezettség is.* A KISZ-bizottsági ülésekről *kiadott kommünikéket kevésnek tartotta a testület megfelelő nyilvánossága szempontjából,* véleménye szerint *többet kell tenni a KISZ-bizottság és a HPCS-k kapcsolatának erősítéséért,* mert a KISZ végül is a párt ifjúsági szervezete és fő utánpótlási bázisa, illetve *olyan kollégiumi felelőst tartott szükségesnek, aki közelebb áll a DB-khez.*

SZUHAY MIKLÓS szólalt fel ezután. *Az eddig felmerült problémákra reagálva elmondta, hogy milyen nehézségekbe ütközik az előfelvételisek nyelvi, matematikai és gazdaságismereti oktatásának megszervezése.* (A nyelvoktatás jövőre bizonyára megoldódik, a többi azonban csak szombat délelőttönként lenne lehetséges.) *A Kinizsi utcai két tornaterem csak a Műegyetem tornacsarnokának felépülése után lesz egyetemünké.* A KISZ-bizottság nyilvánossága véleménye szerint szélesebb, mint az egyetem más testületeié. *Az egyetem szervezeti stb. szabályzatai módosításának egyetemi szintű vitái csak az oktatási törvény megszületése, illetve a Művelődési Minisztérium keretszabályozásának elkészülte után, a jövő évben kerülnek napirendre* — mondta végezetül.

D. KOVÁCS GÁBOR (III. évf. nemzetközi) a nyilvánosságot és a vezetőség—tagság viszonyt — e két még oly sokszor visszatérő témát — *boncolgatta. A KISZ-bizottságnak jó irányvonala van — mondta —, de ezt nem terjeszti megfelelően.*

A „mezei" KISZ-tag igen keveset tud,

nem érti a jelmondatokat, nem tud a sorok között olvasni, neki közérthetően elmagyarázott dolgok kellenének. „Felül" célok vannak, de „alul" *szinte fizetni kell a tagoknak, hogy eljöjjenek, hozzászóljanak, válasszanak.* A nyilvánosság lehetőségeit jobban ki kéne használni, hogy tudni lehessen, mi folyik a tevékenységcentrumokban. Végezetül — *addigi hozzászólásának ellentmondva — a KISZ-vezetőknek címezve jegyezte meg: a megfelelő posztokra a megfelelő embereket kell ültetni, akik pedig ott vannak, azok vegyék maguknak a fáradságot és ne csak üljenek, hanem csinálják is.*

SZARVAS LÁSZLÓ a politikával összefüggésben kezdte hozzászólását. *Nem túl szerencsés* — mondotta —, *hogy kevesebb lett az olyan ifjúsági fórum, ami a direkt politizálás igényét elégítené ki,* miközben kulturális, irodalmi tevékenységre, érdeklődésre sincs megfelelő mód. *Szükséges az új helyzethez alkalmazkodó új formák kialakítása és a hasznos régiek újjászervezése.*

A párt kellő komolysággal figyel a hallgatók szereplésére, a KISZ politikaalakító, -képviselő tevékenységére. Az intenzívebb kapcsolat érdekében *szükséges, hogy az ifjúsági mozgalom tevékenyebben vegyen részt a pártépítésben.* Nehezíti a hallgatóknak a párttal való megismertetését, hogy *a pártszervezetek nem találják a hallgatókat, kevés szervezett lehetőség van a kölcsönös megismerkedésre. Ebből a szempontból nem közömbös* — mondta —, *hogy léteznek-e KISZ-alapszervezetek?* Ezért a KISZ-nek

nagyobb erővel kell megpróbálni a szervezeti rend megújítását.

A jelenlegi szervezetlenség a politizálás hatékonyságát is csökkenti.

TÓTH TIBOR (I. évf.) *először az elsősök gondjairól beszélt.* Később oktatási kérdésekre térve át, *síkraszállt a szemináriumvezetők választhatósága mellett,* ami véleménye szerint *megmutatná, ki a jó, és ki a rossz szemináriumvezető,* biztosítaná a szelekciót, illetve lehetővé tenné a diákok számára, hogy elkerüljék azt az oktatót, akivel elégedetlenek.

SÉRA ZSOLT (I. évf.) egy új tevékenységi centrum, a mintegy 40 diákot összefogó természetjáró-alapszervezet megbízott titkára szólt ezután. Kifogásolta, hogy *az elsősök szinte egyetlen találkozási lehetősége a KISZ-szel a tatai gólyatábor volt. Javasolta, hogy a KISZ-bizottság szervezze meg az elsősöket, alapítsa meg alapszervezeteiket, fogja őket munkára.*

TÓTH FERENC (I. évf.) *véleménye szerint a KISZ érdekvédelmi és nevelő szerepének egyenlő súlyúnak kell lennie.* Hangot adott annak a félelmének, hogy *ha a KISZ nem tud például a politikai képzésben előrelépni, akkor valaki más fog a helyére lépni az ifjúság politikai megszervezésében.*

SOLTÉSZ LEVENTE (I. évf.) szerint valamiképpen *meg kéne ragadni az ifjúságot, vonzerőt kéne nyújtani számukra, hogy kikerüljenek közönyükből.* A KISZ-nek olyan közvetítő szerepet kellene játszania, ami kisegíti az elsősöket a kátyúból. *Tanulmányi köröket kéne szerveznie, amik egy kis világosságot injekcióznának az elsősök fejébe* — mondta. *Ezzel* nemcsak a tanulmányi előmenetelhez nyújtana segítséget, hanem *a KISZ népszerűségét is biztosítaná* — vélte.

FORTUNA ISTVÁN (IV. évf. ipar) a vezetők felelősségére, megbízatásuk teljesítésének kötelezettségére hívta fel a figyelmet. Elmondta, hogy például *az ő alapszervezetének titkára évek óta nem tart KISZ-gyűlést, mégis KISZ-titkár maradhatott, az illető párttag, nem jár taggyűlésre, és ezt nyugodtan megteheti.*

LENGER CSABA (II. évf. tervgazd.) szerint *alulról jövő igény, hogy a KISZ-bizottság többet foglalkozzon a tevékenységcentrumokkal, szervezze a tevékenységcentrumok viszonyát.*

FEJES SÁNDOR (II. évf. ipar) kifogásolta a beszámolóban található olyan jelzőket, mint például, hogy „összességében" sikerült megőrizni az állami vezetőkkel a jó kapcsolatot stb. Mit takar ez a szó? Sikerült vagy nem sikerült? — kérdezte. *Beszámolt az oktatók hallgatói véleményezésének tavalyi tapasztalatairól, és ígéretet tett, hogy a kérdőívek összesítésének gondjaiból tanulván az idén jobb módszerrel dolgoznak, így két héttel a kérdőívek kitöltése után elkészül az eredmények összesítése. Óvott attól, hogy személyes szimpátiák és antipátiák játsszanak szerepet a mozgalmi élet nézeteltéréseinek kezelésekor.*

LUKÁCS JÁNOS (számviteli tanszék) a KISZ-bizottság kollégiumi felelőse munkaterületének néhány kérdéséről szólt. Kiemelte, hogy *az új kollégiumi felvételi rendszer növelte a bejutás nyilvánosságát, objektivitását, demokratizmusát.* A kollégiumok érdekeit a kollégiumi tanácsban is képviselik. *A közművelődési bizottság létrehozása pedig azt a viszonyt rendezte, ami a kollégiumi rendezvényeket eddig a KISZ-bizottság pénzéhez fűzte.* Mostantól áttekinthetővé vált a kollégiumi rendezvények (a filmklub, az estek, a kollégiumok közti vetélkedők stb.) finanszírozása. Ugyancsak *a KISZ-bizottság támogatásával sikerült elérni, hogy kollégiumok nyári kiadásából a diákbizottságok is nagyobb arányban részesüljenek.*

SIMON ANDRÁS (IV. évf. közlekedés) hiányolta a KISZ irányítási piramisának, hierarchiájának működését és *kifogásolta az olyan politikai tudatformáló rendezvények megszűntét, mint amilyen például a POLTÁR volt.*

BARANYAI ISTVÁN (I. évf.) azt szorgalmazta, hogy *a KISZ oldja meg a diákok könyvtári beiratkozásának kezességi problémáit.* (A jelenlevő felsőbb évesek tudják, milyen régóta „teljesíthetetlen" követelés ez!)

BOZSÓ PÉTER (II. évf. tervgazd.) az információáramlás javítása mellett szállt síkra.

HORVÁTH LÁSZLÓ (KISZ-alkalmazott) a tömegbázis, hallgatói bázis kérdéséhez szólt hozzá. Szerinte ma *az egyetemi KISZ-bizottság tömegbázisa két csoportra oszlik. Az egyik a KISZ-es szervezetek összessége* (pl. alapszervezetek, szakvezetőségek, instruktorok), *a másik a nem KISZ-es szerveződések csoportja* (pl. TEK, SG, AIESEC stb.). *A hallgatói bázis fejlesztése azt jelenti, hogy mindkét csoporttal erősíteni, javítani kell a kapcsolatokat, élni kell a kiharcolt jogokkal. Mindezzel együtt tartózkodni kéne a hurráoptimista hangulattól, egy óriási tömegbázist illetően, ennek az ideje ugyanis lejárt.*

FÁBIÁN KATALIN (I. évf.) többek közt elmondta, hogy *az elsősöknél csak egy funkcionális alapszervezet, a Kőrösi Csoma Sándor jelentkezett.*

TÓTH ISTVÁN (IV. évf. külgazd.) megalapozott *kritikával illette azokat a korábbi hozzászólásokat, amelyek a bevonás igényét, a munkára fogás szempontjait, és más „ista" típusú magatartás elemeit tartalmazták.* Szerinte nem a tömeghez viszonyulás módszerei a döntőek, hanem az, hogy

Kire szavazzunk?

a kitűzött célok piacképesek, értékesek, kelendőek-e.

A KISZ-bizottság munkáját összességében nem lehet értékelni, mert az más-más érdekű, különböző emberek tevékenysége. A KISZ-bizottság *mindenesetre felvállalt és folytatott néhány olyan értéket, ami 1981-ben került a figyelem középpontjába, s amelyek mindegyike rendkívüli fontosságú, de nemcsak a KISZ további munkájához.* A KISZ *hegemón szerepvállalásának ténye a realitások felismerésének következménye. Monopolszervezetként való működtetése,* vagy erre törő agresszív stratégia kitűzése *ma politikai vakság.* Vonzó lehet a „tömeg" számára az a változás is, amely az érdekképviseleti funkciót helyezi előtérbe, s amely végrehajtó jellegűből politikaalakító tényezővé tette az egyetemen a KISZ-t. *Pozitívuma a KISZ-bizottságnak, hogy ha céljait nem látta megvalósíthatóaknak önnön keretei között, akkor igyekezett más fórumokat létrehozni, lásd közművelődési bizottság, ifjúsági bizottság.* A KISZ-bizottság aktuális összetétele évenként változik, a *folyamatosságot a célok és ezek a fórumok biztosítják. Ez nem mellékes, mert körvonalazódnak olyan csoportok, amelyeknek nem az egyetem progresszívebbé tétele az érdekük. Az eddigi értékek fölvállalása elmozdulás a KISZ-ben, elmozdulás egy adminisztratív létezésből a reális programok köré szerveződő tényező irányába. A KISZ-bizottság ezen értékei személyekhez kapcsolódó életformák, értékek, hitvallások.* Ha ezek fontosak a küldöttek számára, akkor ennek megfelelően szavazzanak majd.

B. KISS TAMÁS (a Közgazdász munkatársa) *az egyetemi hallgatóság problémáit társadalmi kontextusban vizsgálta.* Ha a KISZ-bizottság politikaalakító szerepre vállalkozik — mondta —, akkor számolnia kell a politikai-társadalmi élet gondjaival, így az életszínvonal stagnálásával, illetve sok rétegben romlásával, az értelmiségi munka rossz anyagi és erkölcsi megbecsülésével. *Ha a társadalomban rossz a tudás értékelése, akkor itt az egyetemen (épp ellenkezőleg) rangot kell szerezni a kiemelkedő teljesítményeknek, fel kell lépni a középszerűség ellen.* Ha a társadalomban nem érvényesül a teljesítményelv, akkor az *egyetemen ennek ellenkezőjére kell törekedni, arra, hogy például ne az oktatókkal való jó vagy rossz viszony, az ideológiai, szervezeti komformizmus befolyásolja a teljesítmények értékelését. Ha a társadalomban erősödik a demokrácia és a piac szerepe, akkor erről az egyetem semmiképpen sem maradhat le, ezért veti el például a jelenlegi KISZ-bizottsági stratégia a KISZ irányítási piramisának erőltetett működtetését és pártolja, hogy*

minden hallgatói törekvés keressen magamagának utat,

ne pedig egy hierarchia csavarjaként az alávetettségben találja meg szerepét. Ezért fontos lépés az új közművelődési bizottság, amely minden érdekelt számára láthatóvá és nyilvánosan befolyásolhatóvá teszi a KISZ-es és egyéb pénzeszközök elosztását, leépítve ezzel a korrupciós-kijárásos, titkos utakat. *Nem tartotta kielégítőnek a hozzászóló az egyetemen kialakult diáköntevékenységi struktúrát,* véleménye szerint *hiányzik még több önálló sport-, kulturális stb. szerveződés, így mindezek a funkciók látszólag a KISZ-től várhatók el, mindent rajta lehet számon kérni.* Ez utóbbi viselkedés helyett az önálló öntevékenységi struktúra bővülése mellett szállt síkra végezetül B. Kiss Tamás.

KOLLÁR ISTVÁN (I. évf.) szerint *„mindannyiunk" érdeke, hogy egységes legyen a KISZ-bizottság.* A KISZ tudatosítsa az elsősökben, hova jöttek, mit tudnak itt csinálni. *Fölvetette még, hogy az augusztusban leszerelő katonák rögtön kaphassanak diákigazolványt, hogy kedvezményesen utazhassanak.*

SZARVAS LÁSZLÓ reagált Fortuna István és B. Kiss Tamás felszólalására. Egy alapszervezeti titkár megbízását és leváltását véleménye szerint az alapszervezetnek kell megtennie, ugyanakkor az illető ellen, mint párttag ellen felmerült panaszt továbbítani fogja Kovács Sándor ipari kari párttitkárnak. *Hiányolta B. Kiss Tamás felszólalásából, hogy nem utalt arra, hogy az általa felvetett társadalmi problémákat az MSZMP XIII. kongresszusa is tárgyalta. Tetszett* — tette hozzá —, *hogy ezeket a problémákat az egyetem helyzetére próbálta konkretizálni a hozzászóló,* hiszen e társadalmi kérdések konkrét megoldási lehetőségei keresésének feladata van napirenden.

JÁRMAI GYULA (II. évf. áruforg.) javaslatot tett arra, hogy az AIESEC-pontok közé a kari és az egyetemi TDK-ra benyújtott pályázatokat hogyan számítsák be.

VÍGH ISTVÁN (V. évf. tervgazd.) *az oktatás minőségéről, radikális reformja szükségességéről beszélt.* Az elmúlt négy és fél év alatt — míg egyetemista volt — *történtek kezdeményezések* ezen a téren, nevezetesen *a pg tananyag reformja,* amely Szabó Kálmán érdeme, s amelynek minden bizonnyal feltételei voltak Szabó Kálmán jó politikai összeköttetései. *Azonban nagyon sok az ideológiai tárgy az egyetemen, a filozófia egyoldalú területeit tanítják, az újabb ismereteket még a sokat dicsért elmélettörténet sem tudja felvenni, nem tudott gyökeret verni, a politológia és a menedzserképzés terve, ez most az egyetem* és más társintézmények helyett a Skála Coop égisze alatt kezd megvalósulni. *Az oktatás mai hiányosságai csak évtizedek múltán jelentkezhetnek, akkor, amikor a mai problémák úgy besűrűsödhetnek, hogy sokkal nehezebb lesz őket megoldani. Ez a körülmény jogosítja fel az ifjúságot arra* — mondta — hogy *radikális reformot akarjon elsősorban az oktatásban.* Nem is tehet mást, hiszen *a környezetvédelem, a szegénység, a gazdasági struktúra stb. gondjainak megoldásához teljes körű, korszerű ismeretekre, felkészültségre van szüksége.* Olyan egyetem igénye ez az akarat, amely nem a „második oktatás" (szakkollégiumok stb.) jobb, de esetlegesen kialakuló képzésére hagyatkozik hiányosságai pótlásában, hanem *amelyben Liska Tibornak is nagyobb szerepe lehetne,* amely elveti azokat a jogokat, amelyeket a vállalatok megkaptak, azaz a *diákság fele-fele arányú részvételével működő önkormányzati szervei bírnak a stratégiai döntések meghozatalának jogával, diszponálnak ezen döntések feltételei felett.* Az egyetemi reformnak — folytatta — nyílt szakmai viták középette, az ellenvélemények nyilvános védhetősége-védelme mellett kell megvalósulnia, nem pedig taktikázások és mesterkedések átláthatatlan szövevénye mögött alakulgatnia. Becsey Zsolt hozzászólására reagálva elmondta, hogy *véleménye szerint a szélesebb hallgatói közvéleményhez is legfeljebb kis közösségeken keresztül lehet eljutni, az operatív tevékenység erőltetése a „kenyeret és cirkuszt" módszerét idézné fel,* amit nem tart elfogadhatónak a demokratikus társadalomban.

FERENCZ GÁBOR összefoglalójában megállapította, hogy a vita tanúsága szerint *a tagság egyetért a KISZ-bizottság irányvonalával,* érzi és érezze a továbbiakban is, hogy *a KISZ felvállalja érdekeit, törekvéseit.* Ahhoz, hogy a KISZ-bizottság egyetemi ügyekben is felelős, határozott, szakszerű politikát folytasson, szövetségesek kellenek. A KISZ-bizottság keresett és talált is szövetségeseket.

A tömegbázis és a nyilvánosság szorosan összefüggő ügyek. A tájékoztatáson kívül az is idetartozik, hogy a mechanizmusok beláthatóan működjenek, és a dolgokba bele is lehessen szólni. Jelezte Ferencz Gábor, hogy *a KISZ-bizottság célja az egyetemi kiadványok bővítése, most éppen egy hetilap megjelentetésén fáradoznak.*

Az oktatási kérdésekben továbbra is az a bizottság célja, hogy értékek megjelenését, szabályozóerővé válásukat támogatja. A második oktatás jelenleg segíthet, de hosszú távon zsákutca, ezért azt kell elérni, hogy ennek tartalmát az első oktatás fogadja be.

Szervezeti kérdésekről szólva megerősítette Ferencz Gábor, hogy *a tömegbázis szélesítése fontos feladat.* Ennek érdekében *több konkrét ügyet, a kollégiumi helyzet, a sport gondjait is föl kell vállalnia.*

Fejes Sándor kérdésére reagálva pontosított: *a KISZ-bizottságnak jó kapcsolata volt, van az egyetem vezetőivel.*

A választás

során *csak Mesterházi Ernő* (III. évf. ipar) *és Vígh István* (V. évf. tervgazd.) *személye körül alakult ki vita,* illetve vetődtek fel kérdések. Kérdést váltott ki, hogy Mesterházi Ernő rövid írásos programnyilatkozatában a KISZ-bizottság és a tevékenységcentrumok viszonyára vonatkozóan mit jelent az „utasítás" szó. Mint a jellemzést író jelölő bizottsági tag hozzászólásából kitetszett, a jellemzéseket-nyilatkozatokat nem kell szövegszerűen értelmezni, illetve amennyiben félrevezető ez a szó, annyiban ez az ő hibája. *Kiderült, hogy a jelölt eddig — egy nem létező választási szabály alkalmazása miatt — jogtalanul szavazott küldöttként. Az iparszaki küldöttgyűlés nem választotta meg küldöttnek, így egy előre bejelentetten távollevő küldött mandátumát az iparszaki KISZ-szakvezetőség átadta neki.* Ehhez nem volt joga. *Vígh Istvánnal kapcsolatban Szarvas László kérdezett rá arra, hogy írásos nyilatkozatában a politikai-ifjúsági szervezetekkel kapcsolatos „független" jelző mit jelent.* (Ezenkívül *kifogásolta, hogy a jelöltek rövid jellemzésében* — Ferencz Gábor kivételével — *nem szerepel „pártállásuk",* hogy az illető tagja-e a pártnak vagy sem.) *Vígh István válaszolt* a hozzá intézett kérdésre, elmondta, hogy *e jelzővel azt akarja kifejezni, hogy a KISZ-nek a monopolszerep helyett a hegemon szerepvállalásra kell szoritkoznia.*

A KISZ-bizottság titkárává újra Ferencz Gábort választották, 88 érvényes szavazatból 87-et kapott. A KISZ-bizottság tagjaira 81 érvényes szavazatot adtak le. A KISZ-bizottság tagjai lettek: Banyár József (76 szavazat), B. Kiss Tamás (76 szavazat), Bodnár Zsigmond (52 szavazat), Branyiczki Imre (56 szavazat), Csernátoni Gabriella (49 szavazat), Forrai István (51 szavazat), Horváth Gyula (55 szavazat), Horváth László (74 szavazat), Lenger Csaba (46 szavazat), Martin Hajdú György (79 szavazat), Molnár László (72 szavazat), Novák Mária (47 szavazat), Tóth Tibor (45 szavazat), Várhegyi László (65 szavazat), Vígh István (72 szavazat) és Városi Tibor (65 szavazat). A küldöttgyűlés az Egyetemi és Főiskolai Tanács tagjává választotta Ferencz Gábort (80 szavazat) és a Budapesti Universitas Bizottság tagjává B. Kiss Tamást (77 szavazat).

M. G.—K. S.

Az új „reformfelelős” első benyomásai

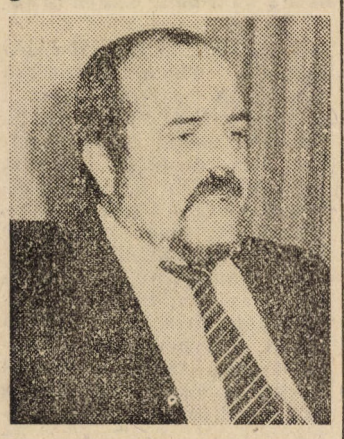

Az egyetemi párt-vb új oktatás- és tudománypolitikai felelőse Tóth Tamás (42 éves), a külkereskedelmi tanszék vezető docense. A nehéz feltételek között az oktatás- és tudománypolitikai bizottsággal együtt rendkívül lelkiismeretesen dolgozó Kerékgyártó Györgynétől vette át a választások után ezt a reformküzdelmeink közepette nem igazán hálás funkciót, így nem tartja könnyű feladatnak továbbfejleszteni a bizottság és a funkció eddig kivívott rangját. Sokáig szabadkozott első benyomásai közzététele előtt. Végül — 2 óra alatt csaknem 20 szál Multifilter elszívása közepette — kötélnek állt.

— *A mai helyzetben, bő 4 évvel az átfogó felsőoktatás-korszerűsítés központi meghirdetése után, a végeláthatatlan vitafolyamat közepette mit tekint a reformstratégia lényegi elemeinek?*

— Én ma is reformról beszélek, véleményem szerint szükség van egyetemünkön újabb, átfogó reformra. Ez azonban természetesen nem csupán a tantárgyak folyamatos tartalmi korszerűsítését jelenti. A folyamatos korszerűsítés ma már nemcsak fontos feladat, hanem egyre inkább mindennapos kényszer is. A szakirodalom, a magyar és a nemzetközi közgazdaságtudomány fejlődése ma már olyan mérce, amit nehéz megkerülni. Sajnos még e téren is van tennivaló bőven. Az oktatás mércéje azonban nem elsősorban egyes különálló tananyagok színvonala. Az oktatás egyetlen mércéje az, hogy a hallgatók 19 és 23 éves koruk között mennyit fejlődnek tudásban, szemléletben, emberségben, vezetői felkészültségben — ez ma a tét. Ez pedig nem csupán az egyes tananyagok súlyozatlan vagy akár súlyozott összegéből áll össze, hanem az egész egyetem szelleméből, irányvonalából. Meg kell tanítani egy csomó lexikális ismeretet is, mert különben nincs mi között az összefüggéseket észrevenni, de a leglényegesebb az összefüggések megtalálása, erre módszerek felfedezése, a szemlélet formálása. És itt egyáltalán nem károsak az olyan típusú átfedések, amikor a diák ugyanazt a témát különböző személyektől, különböző szempontokból, különböző szemléletben tanulmányozza, károsabb, ha egyfajta szemléletet sulykolunk belé. Hogy ez egyetemünkön hogyan is érvényesül, azt nem tudom, senki sem nézte végig az egyetem teljes tananyagát, összefüggéseit — legfeljebb a szorgalmas, értelmes hallgatók ismerhetik. (Ezért is ragaszkodtam ahhoz, hogy a pártbizottság oktatás- és tudománypolitikai bizottságába legalább 3 hallgató kerüljön, hiszen csak ők látják valamennyire át az egyetem képzési rendszerét.) Nemcsak az elkülönült diszciplinákban kellene gondolkodnunk, hanem szemléletben, nagyobb témakörökben is, abban, hogy a diák megszerezheti-e azt, amire a gyakorlati életben hosszabb távon szüksége lehet. Épp emiatt gondolom, hogy a szakokra bizonyos mértékig még szükség lehet — hiszen a gazdasági gyakorlat ma még szakosodást kíván. Ugyanúgy, bár a karok egyetemünkön mesterséges képződmények, mert nem lehet értelmesen karokra szétválasztani a tanszékeket, hallgatókat —, de valamiféle középszintre szükség van e mégsem kis egyetem mai működéséhez. És itt egyáltalán nem mesterségesen létrehozandó intézetekre gondolok.

Az egyetem elsődleges struktúráját lehet változtatni, lehet demokratizálni, de az informális egyetemi struktúra mechanizmusai ettől még nem fognak változni. Úgy gondolom, az az első tényező, hogy az egyetem vezetői a változtatási szándékokat valóban felvállalják, a helyi tanszéki reformszándékokat, kezdeményezéseket menedzseljék és összeegyeztessék. Ebben az egyetemi pártszervezetnek jelentős tartalékai vannak — pl. az ipari kari pártvezetőség és a legutóbbi párt vb már esetenként törekedett ebbe az irányba lépni. Meg kell teremteni a terepet a tanszéki reformszándékok megjelenésére, bilaterális és multilaterális ütköztetésére, egyesítésére, érvényesíthetőségére — és a mi egyetemi struktúránkban mindez az egyetemvezetés lehetősége és felelőssége. Ehhez fontos lenne a párt-vb részéről — gondolom — hozzájárulni. Az oktatás- és tudománypolitikai bizottságot magát még az eddigihez képest is inkább szeretnénk a megkövesedett előítéletektől mentessé, az új elképzelések mérlegelésének valódi fórumává tenni — és reméljük, nemcsak szóban, hanem tettekben is sikerül támogatnunk az értelmes reformtörekvéseket. Ezzel szeretnénk hozzájárulni a korszerű egyetem létrehozásához, ahhoz, hogy ne csak egyetlen közgazdasági egyetemünk legjobb végzettjeire lehessünk büszkék, hanem egész gazdasági életünkre is, amelyet alapvetően meghatároznak végzettjeink. Reméljük, hogy az egyetemvezetés ismert személyi gondjai megoldásával az egyetem állami vezetése jó partner lesz ebben az ügyben.

— *Az egyetemi oktatás átfogó korszerűsítése terén értelemszerűen úttörő szerepet játszanak a szakkollégiumok, a TDK-mozgalom, a kisszövetkezet. Hogyan látja e szerepet?*

— A kisszövetkezettel kezdem, mert erről nem szívesen beszélek most, hiszen tagja vagyok. Azonban egyszerűen tény, hogy a különböző tanszékek oktatói itt együtt dolgoznak, a tanszéki elkülönültségtől és a merev hierarchiától függetlenül. Hiszen a feladatok a vállalatok felől ma már nem úgy jelentkeznek, hogy oldjunk meg egy külkereskedelmi, vagy egy szervezési vagy egy munkatudományi problémát —, hanem hogy oldjuk meg a vállalat problémáját komplex módon. Ez ma már kemény piac: valóban csak tudásért fizet. Csak azok a kollégák boldogulnak ezen a piacon, akiknek valóban meg van a tudásuk és az együttműködési készségük, nyitottságuk hozzá. Sőt éppen emiatt talán, a kisszövetkezet vezetői, tagjai olyanokból állnak, akik még a nem túl népszerű egyetemi társadalmi munkából is oroszlánrészt vállalnak. És a kisszövetkezet hasznot jelent az egyetemnek, mint az alulfizetett oktatókat megtartó anyagi forrás is. Az egy másik kérdés, amit valóban orvosolni kell, hogy azokat a keveseket, akik szakmájuknál fogva nem tudnak ebben részt venni — s még a pg tanszék többsége sem ilyen, hiszen ők sem csak éteri elmélettel foglalkoznak —, az egyetemnek más módon képesnek kell lenni megfizetnie.

Őszintén meg kell mondanom, hogy bármilyen nagy hiba is, nem ismerem még kielégítően a mai TDK és szakkollégiumok minden bizonnyal rendkívül hasznos, és a reform irányába ható tevékenységét. Viszont magam is 8 évig kollégista voltam, így tudom, hogy a kollégiumokban rejlő lehetőségek, a napi közös munka lehetősége, a mindennapos spontán viták mekkora lehetőségeket jelentenek az értelmiségivé váláshoz. Azt is tudom, hogy az „én időmben” az oktatók sokkal többet jártak a kollégiumokba, sokkal közvetlenebb oktató—diák kapcsolat alakult ki. Ezzel a lehetőséggel ma is sokkal inkább kellene élni, és nem kellene megijedni a bátrabb kérdésfelvetések, mélyebb válaszok, sokrétű viták iránti igénytől.

B. Kiss Tamás

Kemény magot, vagy aprómunkát?

A párt-végrehajtóbizottság április 15-én foglalkozott az egyetem pártszervezetének ideiglenes szervezeti felépítésével és működési szabályzatának tervezetével. Ezt követően a testület *megvitatta a közeli napokban lezajlott KISZ-küldöttértekezlet munkáját, számba vette az ezzel kapcsolatos pártfeladatokat.*

FERENCZ GÁBOR, a KISZ-bizottság titkára tájékoztatta a vb tagjait a KISZ-küldöttgyűlésről, majd *kiemelt néhány fontosabb tapasztalatot:* Megjegyezte, hogy ezúttal a KISZ-küldöttértekezleten *nem voltak olyan felszólalások, amelyekben kétségbe vonták volna a KISZ jelentőségét.* A KISZ-bizottságot ért bírálatok viszont arra figyelmeztetnek, hogy *tovább kell javítani a munkakapcsolatot a szakvezetőségekkel, alapszervezetekkel. Idén, nagyobb igény mutatkozott a szervezeti élet iránt, mint korábban.* A jövőben ennek megfelelően *nagyobb energiát kell fordítani a KISZ-vezetőségnek ennek az igénynek a kielégítésére. Jó munkát végzett a jelölőbizottság.* Ezt igazolta az a tény is, hogy a küldöttértekezleten nem merült fel új személyi igény, a jelölő listán szereplő neveket 1-2 személyi változtatással, illetve a lista szűkítésével megválasztották. *Az új KISZ-bizottságot összetételében rendkívül kedvezőnek tartja,* mert megfelelő arányban van benne első éves, végzős hallgató és végzett. A bizottságon belül *biztosított továbbra is az elméleti munka* annak a néhány személynek, az úgynevezett kemény magnak az újraválasztásával, akik a korábbi terminusban is komoly elemző munkával megpróbáltak kiutat keresni a halódó KISZ-életből. *Ez a kemény mag továbbra is folytatja munkáját, miközben a bizottság nagy súlyt fektet a szervezeti életre, a már meglevő alapszervezetek további megerősítésére.*

SZUHAY MIKLÓS megbízott rektor *a KISZ-küldöttértekezleten folyó munkát* alapvetően *jónak tartotta.* A küldöttértekezleten érződött az 1981. évi váltás, amely szerint *a KISZ nemcsak végrehajtója, hanem alakítója is a politikának. Azonban ennek erőteljes hangsúlyozásával szemben éppen a hallgatók, főleg az elsőévesek kifogásolták a szervezeti élet hiányát,* amelynek kapcsán gyengének tartotta a rektor — a most kitüntetett — instruktori munkát is. Kifejtette továbbá fenntartását *a küldöttértekezlet választásával szemben azért, mert a KISZ-bizottság tagjainak közel fele nem hallgató.* A szervezeti élet hiányából adódóan a KISZ-bizottságnak nincs kapcsolata a hallgatókkal. *A KISZ-bizottság munkája kimerül a kétségtelenül alapos elméleti munkában és a színvonalas állásfoglalásokban.* Mindezek problémák, amelyek *irányváltoztatást tesznek szükségessé a szervezeti élet fejlesztésének irányában.*

VÁMOSI SÁNDOR *a KISZ-struktúra rugalmasabb kezelését javasolta.* A meglévő KISZ-alapszervezeteken kívül *létre kell hozni az elsős tanulócsoportokra épülő KISZ-alapszervezeteket.* Ez feltétlenül találkozna az elsős hallgatók várakozásával. Ettől függetlenül jogában állna átigazolni menet közben bármelyik KISZ-tagnak, igényének megfelelően máshová.

TEMESI JÓZSEF fontosnak tartotta, hogy *a KISZ-bizottság 17 tagja közül legalább öten olyanok legyenek, akik biztosítani tudják a szervezeti élet működtetését.* Az új típusú alapszervezeteket pedig a KISZ-bizottságnak nagyobb mértékben kell támogatni, mint eddig, de fel kell karolnia a pártszervezeteknek is.

KOVÁCS SÁNDOR *helytelenítette a stratégia és a működés szembeállítását.* A stratégiai tevékenység azt vizsgálja, mi az oka a szervezet gyengeségének és hogyan lehet kilábalni belőle. *Az elméleti megalapozással foglalkozó kemény mag elgyengítése mindenképpen a KISZ-szervezet öngyilkossága, hiszen végső soron e munka eredményeképpen mozdult meg valami a KISZ-életben, s ez a KISZ politikai vezetés jelentős eredménye.* A szervezeten belüli további lépések kidolgozása teszi fontossá a kemény mag létét. *Nem hiszabban, hogy a stratégiai munkálatok ideje befejeződött és hogy itt az aprómunka ideje.* A magot — véleménye szerint — meg kell őrizni a KISZ-nek és a pártnak, mert még ilyen körülmények között is színvonalasabb munka folyik nálunk mint bárhol másutt.

FORGÁCS CSABA rávilágítva a problémára hangsúlyozta, hogy *3 évvel ezelőtt sok embert sikerült megnyernie a KISZ-nek a politika átalakítására,* azonban ilyen cél érdekében nem lehet tömegeket tartósan megőrizni. *Kifáradnak, és létrejön a megosztottság. Ez mindaddig fennáll, amíg nem foglalkoznak a szervezeti élettel. Ennek elmulasztása, odázása újabb érdektelenség veszélyével fenyeget.*

VALCSICSÁK IMRE Kovács Sándor gondolataira reflektálva elmondta, hogy azokkal nagy részben egyetért, de *az a meggyőződése, hogy a stratégiai kérdések ilyen színvonalú művelése nem járt azzal a következménnyel, hogy a működésre is úgy hatott volna, mint ahogyan kellett volna.*

FERENCZ GÁBOR válaszolva a hozászólásokra elmondta, hogy mindaz a bizonytalanság, amely lecsapódik a KISZ-munkában, végső soron a pártdokumentumok bizonytalanságából is adódik. *Amíg a politikai szinten nem tisztázódik, hogy mi a KISZ szerepe, hogy helyezkedik el a politikai palettán, addig szembe kell nézni az egyetemi KISZ-élet bizonytalanságaival.* Ugyanakkor a lehetőségekhez képest a fő figyelmet a KISZ-bizottság a jövőben a szervezeti életre irányítja. Mindemellett *az úgynevezett kemény magot nem szabad szembeállítani a szervezeti munkával.* Hogy helyes irányban folyt a munka, azt az elmúlt másfél év igazolta. Ebben az irányban kell tovább haladni. *Meg kell találni az alapszervezetek irányításának, koordinálásának módját és áthidalható az első évfolyamon is a szervezeti élet gondja.* Szuhay Miklós véleményével szemben a KISZ-bizottság titkárának jó tapasztalata van az instruktorok munkájáról. Sokat tesznek azért, hogy az elsősök mihamarabb megismerjék az egyetemet és a KISZ-t. Majd *reflektálva a választásra vonatkozó megjegyzésre elmondta, hogy a KISZ-bizottsági tagok között a 8 nem hallgatónak egyik tagja függetlenített KISZ-munkás, másik a KISZ-bizottság titkára. De egyébként is megfelelő tapasztalatokkal, elméleti felkészültséggel rendelkező embereket igényel a koncepció alkotó munka és ilyenek éppen a felsőbb évfolyami szinteken és a végzettek körében találhatók*

SELMECI LAJOS a napirendet összefoglalva hangsúlyozta, hogy a *KISZ-alapszervezeti életben nem volt javulás* és ez most eljutott a fontosságának megfelelő helyre. Üdvözölni kell a KISZ-küldöttértekezletnek azt a kifejezésre jutott igényét, hogy *most már a KISZ-ben mozduljon meg az élet.*

A vb a harmadik napirend keretében megtárgyalta az egyetemi pártszervezet feladatát a képviselő-választással kapcsolatosan.

Ezt követően párttagfelvételeket vitatott meg. *Kun Tamás* IV. éves és *Jelen Tibor* III. éves iparszakos hallgatók *párttagfelvételét a testület egyhangúlag elfogadta.*

H. E.

Köpeczi Béla művelődési miniszter előadásával kezdődött az OTDK marxizmus szekciójának munkája

Dr. Fekete Ferenc egyetemi tanár a politikai gazdaságtan alszekció munkáját értékelte

Király Gyula a tudományos szocializmus alszekció első helyezettje lett

Dr. Poller Imre egyetemi docens a tudományos szocializmus alszekció bíráló bizottságában dolgozott

Tanítani mentem és tanultam

Az SG tavaszi tábora, melynek Eger adott otthont, április 3-tól 9-ig tartott. A program nagyon zsúfolt volt. Kicsit féltünk, hogyan fogják bírni a gyerekek a napi 8 óra tanulást. Mint ismeretes, 2 felvételi tantárgyból okítjuk őket. Matematikából és vagy történelemből, vagy pg-ből, vagy könyvvitelből. Az idei táborba — szűk anyagi lehetőségeink miatt — *35 egyetemista-tanár jött le, s mintegy 85 táborozóval foglalkoztunk.* Ennél sokkal többen írták, hogy szívesen eljönnének, de szűkös volt a létszámkeret. Voltak, akik már másodszor vettek részt ilyenen, mivel 40 diákot tanítottunk közülük már Békéscsabán.

A matematikaórákra a kevés ismétlés és a sok-sok példamegoldás volt a jellemző, kiscsoportos keretek között. *Hagytuk, hogy a diákok szerepeljenek az órákon,* mi igyekeztünk háttérben maradni. Sor került korábbi felvételi feladatsorok megoldására, megbeszélésére. Az utolsó napon *egy felvételihez hasonló jellegű, bár annál kissé könnyebb — lévén 1 órával kevesebb idejük a megoldásra — feladatsort oldottak meg.* Akadt, aki az elérhető 100 pontból 100-at ért el, és *több 95 fölötti megoldás született.* Természetesen ez csak az egyik oldal.

Történelemből — most először — az előadások domináltak, abból a meggondolásból, hogy a diákok ismerik az anyagot, csupán a rendszerezés jelent számukra nehézséget. Véleményem szerint nagyon helyes volt a történelemszekció ilyen elgondolása. Az előadások egy-egy témát dolgoztak fel teljes egészében, s más-más előadók váltották egymást. Közben nagyon *sok vita volt a szekción belül* a tanítás anyagáról és jellegéről, ami csak az éjszaka közepe felé tisztázódott.

Pg-ből a gyerekek új szempontokkal ismerkedtek meg, ez *sok nehézséget okozott nekik,* mivel tankönyveik kb. 10 évesek, és másképpen tanulnak bizonyos dolgokat. *Főleg a szoc. pg-t.* Néha még a kérdést sem értették meg, vagy egészen másként tanulták. *Féltek saját véleményt mondani.* Azt hiszem, *ez a tárgy okozta a legtöbb gondot nekik.*

A könyvvitelórák kevés emberhez szóltak, de a színvonal épp ezért magasabb volt. Általában példamegoldással telt az idő.

Az eddigi objektív ismertetés után szeretném leírni *saját véleményemet a táborról,* ami sok beszélgetésből állt össze.

Az SG az egyetlen szervezet az egyetemen belül, amely nem befelé dolgozik. Sokkal inkább *köldökzsinór vagyunk az egyetem és a középiskolák között.* S vajon ki tudná eldönteni, hogy a köldökzsinór kihez tartozik. *Sokan az instruktorokat tartják olyanoknak, akik bevezetik az elsősöket az egyetemi életbe. Nem vitatom érdemüket, de ők már egyetemistákkal foglalkoznak!* A stúdiumos középiskolásoknak pedig most mi jelentettük az egyetemet. *Velünk találkoztak először,* s ez azt jelentette, hogy a szakmai tanításon kívül nagyon sokféle kérdésre kellett válaszolnunk. Mondhatom, hogy tanártársaim *méltón képviselték egyetemünket.*

Számomra nagyon nehéz volt az órákra készülni, no nem szakmailag, sokkal inkább emberileg. Most értettem meg, mit jelent tanítani, emberekkel foglalkozni. Mivel pedagógiai képzést nem kaptam, *nehézséget jelentett színvonalas órákat tartani.* Az esti beszélgetéseken *tőlünk, tanároktól várták problémáik megoldását.* Sok újdonságot mondtunk el nekik, *s mindenki érezte a felelősséget közülünk, komolyan vettük a tanítást.* Első nap egy lány megkérdezte tőlem: *mindezt miért csináljátok* (?), még ünnepek alatt is? Tényleg, mi az, ami az SG-seket készteti? Külső elismerés? Nem — hisz úgy érzem, az egyetem mostohagyermekei vagyunk —, inkább az, *hogy adhatnak valakinek valamit, s ez az adás belsőleg boldogsággal jár.*

Nagyon köszönöm tanártársaim önzetlenségét, bár úgy hiszem, a köszönetet nem tőlem kapják, erre nincsen szükségük, inkább a gyerekektől, de legfőképpen önmaguktól. *Tanítani mentem, és a tanítás mellett tanultam.*

Gerlei Zoltán

EFIN

Széll János a politikai intézményrendszerről

Széll János a politikai intézményrendszer és a demokrácia összefüggéseinek elemzésére szánta előadását. Először a nemzetközi politikai folyamatok sajátosságairól beszélt, majd a szocialista társadalom eddig megvalósult rendszereinek fejlődési jellemzőire tért ki. A 40 éves magyar társadalomfejlődést vizsgálva szólt a reformfolyamat politikai feltételrendszeréről, esélyeiről, és érintett a jogrendszer, illetve a politikai intézményrendszer szükséges változási irányait jelölő egyes kérdéseket is. Az előadás és az azt követő vita a Grósz Károly és a Pozsgay Imre tartotta eszmecserék elméleti hátterét, kiegyensúlyozását adta.

Gazsó Ferenc előadása

Az ifjúság társadalmunk szerkezetében

Gazsó Ferenc szociológus, művelődési miniszterhelyettes az ifjúságnak a társadalmi szerkezetben betöltött helyéről tartott előadást. A hazai szociológiában sokáig élt az a naiv felfogás, hogy a társadalmi folytonosság spontán, konfliktusmentesen zajlik le, az új nemzedékek mintegy belenőnek a társadalmi viszonyrendszerbe, a nevelési-adaptációs folyamat során elsajátítják a fennálló értékeket, normákat, célokat, s azonosulnak ezekkel. A hetvenes évek kutatásaitól kezdődően előtérbe került az a felismerés, hogy szociológiailag ilyen automatizmusok nem biztosítottak, a társadalomnak meg kell nyernie az ifjúságot a kialakult viszonyoknak, illetve ezek fenntartásának, megújításának.

A felnövekvő nemzedék társadalomátalakító tevékenységére is igényt tart. Az, hogy a társadalmi folytonosság zökkenőmentesen vagy konfliktusosan megy végbe, attól függ, hogy ennek az akaratnak mekkora teret adnak. A szerencsésebb korosztályok fiatalsága gyökeres változások, forradalmi megújulások idejére esik. Ekkor a társadalom széles cselekvési lehetőséget biztosít az ifjúságnak. Gondoljunk a fényes szelek nemzedékére! „Békés" korszakokban, a társadalmi reprodukció időszakában a megszüntetve megőrzés csak konfliktusosan történhet.

A hatalom más legitimációt is elindíthat az ifjúság integrálása érdekében. Ezt figyelhetjük meg a hatvanas években, a fejlett nyugati országokban, az ifjúság fogyasztóvá tételének törekvéseiben. Ez csak ideiglenes egyensúlyt jelentett, és az állítólag közönyössé, cinikussá vált, a fogyasztói társadalomba betagolódott ifjúság az évtized végén radikális megmozdulásokban tört ki. A negyedik típust a felnőtt társadalomnak az az illúziója jelenti, miszerint lényegében nevelési eszközök segítségével az ifjúsággal elfogadtathatja a fennálló viszonyokat. Ha valamilyen zavar támad a nemzedéki folytonosság folyamatában, ez alapvetően az intézményrendszer működési zavarára vezethető vissza, s a nevelést kell hatékonyabbá tenni. A nevelés szerepe valóban nagy, de a problematika hallatlanul leegyszerűsített értelmezését jelenti ez a felfogás.

Mivel a spontán azonosulás nem eleve meghatározott, ezért elsőrendű fontosságú a generációs metszet — vizsgálat. A hetvenes évekig a magyarországi szociológiában az egytényezős társadalmi modell volt uralkodó, miszerint a tulajdonviszonyok illetve a munkamegosztásban elfoglalt hely kielégítően leírják a társadalom rétegzettségének jellegzetességeit. Ezeket a megközelítéseket sikerült a hetvenes években meghaladni, a szociológia a csoportelkülönülés más faktorait is figyelembe veszi.

A társadalmi tagoltság és ifjúság problémakörében két felfogás uralkodik. Az egyik szerint az ifjúság önálló réteg, megkülönböztető és elkülönítő jelleggel rendelkezik, önálló érdekei, értékei, normái, célja vannak. A társadalmi struktúra ezen generációs elmélete nem magyar találmány, s hazánkban nem is ez terjedt el, hanem az ifjúságnak, mint relatíve önálló csoportnak a negligálása. E szerint az ifjúsági szerkezet a makrotársadalmi folyamatok lenyomata. Az össztársadalmi folyamatok valóban meghatározó jelentőségűek, de ezek sajátos módon, csak az ifjúságra jellemző egyedi jegyeket alakítanak ki. Csak egy példa: a hetvenes években valamennyi réteg abszolút és relatív anyagi helyzete javult, ugyanakkor az ifjúság relatív helyzete romlott. Ha nem vesszük figyelembe ennek a feszültségnek a létét, nem értjük meg egy nagy társadalmi csoport érdekeit, s káros társadalmi folyamatok (a pályakezdők helyzetének romlása, egyes értelmiségi pályák elnőiesedése) következményei csak hosszú időn át korrigálhatók.

Az ifjúság sajátos, a tanulói életforma keretei között él, és más szociológiai jellegzetességek is — így például az eltartottság állapota — csak rá jellemzők. Bizonyos kötöttségektől mentes, értékalkotásában az intézményes mechanizmus mellett a spontán szférának, a személyes kapcsolatoknak is nagy szerepe van, sőt a saját keretben történő szocializálódás hatása az erősebb. Ha a felnőtt társadalom ezt nem veszi figyelembe, minden igyekezete ellenére nem érti meg az ifjúság helyzetét, s kommunikációs szakadék alakul ki a generációk között. Ha az oktatás nemhogy a társadalmi változások előtt, hanem mesze ezek mögött kullog, akkor ez nagyon negatívan hat a társadalmi folytonosság folyamatára. Ha az oktatási intézmények légkörét és belső viszonyait nem hatja át a demokratizmus szelleme, akkor az ifjúság a társadalmat is azonosíthatja ezzel, mert ezt az intézményes szférát hajlamos a társadalmi viszonyok lenyomataként értelmezni.

A társadalom szerkezetében zajló folyamatok közül az egyenlőség-egyenlőtlenség alakulása érinti legjobban az ifjúságot. Az esélyegyenlőtlenség tipikusan ifjúsági probléma. Hazánkban e tekintetben az elmúlt években kettős folyamat zajlott le: egyrészt az esélykülönbségek mérséklődése, másrészt ezek szélsőséges formáinak rögzülése és újratermelődése. Ma az ifjúság mintegy húsz százaléka több szempontból is hátrányos helyzetűnek minősül, nincs megfelelő iskolázottsága, s saját erejéből nem is tud felemelkedni. Az egyenlőség-egyenlőtlenség vita azért is érdemel megkülönböztetett figyelmet, mert eléggé elterjedt az a nézet, amely a differenciálódásnak ezt a formáját is hajlamos társadalmilag elfogadhatónak tekinteni.

Magyarországon az értelmiséggé válás sokáig a társadalmi felemelkedés élményével tudott társulni. A társadalom hierarchikus szerkezete felbomlott, de ennek a folyamatnak vannak negatív kísérő jelenségei is. A hetvenes évektől kezdődően egy sor értelmiségi pálya devalválódott, s a feltörekvő nemzedékek ezeket már nem preferálják. Mindez kettős veszéllyel jár: egyes társadalmi rétegek bezárulási folyamatát erősítheti fel, s csökkenti a társadalmi mobilitásnak a képesség-potenciál optimális fejlesztését elősegítő funkcióját.

Milyen tendenciák várhatók a magyar társadalom mozgásában, s ez hogyan érinti az ifjúságot? Nagy biztonsággal lehet prognosztizálni azt, hogy folytatódik a rétegek közötti közlekedési folyamat, ugyanakkor viszont felerősödik a rétegeken belüli differenciálódás és újfajta rétegzettség alakul ki. A munkamegosztási és elosztási viszonyokon túl új struktúraképző faktorok — így a kulturális viszonyok — hatásai is felerősödhetnek. Manapság a társadalmi differenciálódás legkonzervatívabb tényezője a birtokolt tudásban és ismeretben fogható meg.

Ha erősödik a rétegeken belüli differenciálódás, akkor ez a folyamat az ifjúságban is megfigyelhető. Manapság már közhelyként hat, ha valaki az ifjúsági problémáról általában beszél. Az ifjúság hallatlanul erősen — a felnőtt társadalomnál jobban — tagolt, és nemcsak a nyilvánvaló tanuló, illetve dolgozó fiatal rétegre oszlik. Ez a tény a fiatal értelmiség helyzetének továbbgondolására is késztet. Pár éven belül az értelmiségi vezetők nagy része nyugdíjba megy, helyettesítésük a nemzedéki folytonosság szempontjából kiemelten fontos. Ma ugyanakkor az figyelhető meg, minél nagyobb hatáskörű egy pozíció, ezt annál kevesebb fiatal tölti be.

A fiatalok jelentős részében a reformtürelmetlenség él, és sokan az elkülönülés magatartásformáját választják. A nemzedéki folytonosság minél kevesebb konfliktussal akkor valósul meg, ha a generációk egyeztetik érdekeiket, ha egyetlen nemzedék sem tekinti magát a reformfolyamat kizárólagos letéteményesének, ha párbeszéd, együttműködés alakul ki az ifjúság és a felnőtt társadalom között. A kommunikációs szakadék feloldása, az ifjúság megnyerése természetesen nem képzelhető el megfelelő társadalmi gondoskodás nélkül sem.

R. I.

Antal László előadásáról

„Amikor fordítva ülünk a bilire"

Antal László a Pénzügykutató Intézet munkatársa először a gazdasági-társadalmi reformokkal kapcsolatban feltehető kérdésekről beszélt, ezek közt is bővebben arról, hogy vajon a politikai-társadalmi intézményrendszer reformja feltétele-e a gazdaság reformjának. Nem elég jó válaszok erre azok az igenlő érvek, amelyek pusztán logikai megfontolásokon alapulnak. Több érv van amellett, hogy itt igenlő választ szükségeltetik adni, mint amellett, hogy nem, de a gazdasági reformok eddigi hazai és külföldi tapasztalatai nem feltétlenül ebbe az irányba mutatnak, illetve a sikertelenségek mással is magyarázhatók. A gazdasági-politikai kényszerhelyzetek léte és megszűnte az, ami szoros kollerációt mutat a reformok beindításával, illetve megtorpanásával. Az 1957-es reformbizottság példájával illusztrálta ezt az előadó, amelynek akkor szűnt meg a munkája (a bizottság tagjait a revizionizmus akaratlan szolgálatával illették), amikor jelentős szovjet és kínai segély érkezett hazánkba az ország szorongató gazdasági gondjainak feloldására.

A reformok születése-elhalása körforgásának elemzése előtt az előadó elhatárolta a reformoktól azt, amit „tökéletesítésnek" nevezett, ami tehát nem reform, amit némileg karikírozva a szabályozóváltozások őszi és tavaszi kollekcióinak nevezhetnénk. Amikor egy gazdasági rendszer nem a szereplőinek törekvései, érdekei nyílt egyeztetésén, kompromisszumkötéseken alapul, akkor a gazdaságirányítás kénytelen ezeket az érdektörekvéseket bizonyos korlátozó eszközökkel, szabályozókkal helyettesíteni. Ez azonban óhatatlanul irracionalizmushoz vezet a gazdaság működésében, mivel az ilyen szabályozók — hogy egyáltalán ellenőrizhetők legyenek —, általános helyzetekre szabatnak, így az egyes termelőket valóságos gazdasági helyzetükhöz, képességeikhez képest vagy indokolatlanul jó, vagy indokolatlanul előnytelen helyzetbe hozzák. Ez kiváltja az egyedi szabályozás kényszerét, ami aztán teljesen összekúszálja a gazdaság jövedelmi és teljesítményi viszonyait, áttekinthetetlenné teszi azt. Egy példával illusztrálta ezt a folyamatot Antal László. Ha spontán megszerveződő nyilvánvaló erők egyeztetik egy gazdaságban a bérek és a termelékenység emelkedésének ellentmondásos igényét, akkor a különböző piaci alkukon, szakszervezeti és munkaadói tárgyalásokon stb. keresztül alakulnak ki ezek arányai. Ha ez nem valósul meg, akkor különböző gazdasági szabályozók, közgazdasági képletek, mutatók lépnek a helyébe, amelyek az általános gazdasági feltételrendszerre lebontva igyekeznek egyeztetni ezt a két közgazdasági nagyságot. Mivel azonban az átlaghoz igazított mutatók (a központi ellenőrizhetőség miatt) az egyedi esetekre nem megfelelők, különböző lobbyk alakulnak a kedvezőtlen feltételek módosításának kierőszakolására. A központi szervek erre alszabályok megalkotásának sorozatával kénytelenek reagálni (az egyes ágazati sajátosságok figyelembevétele, kivételek, preferenciák stb.), ami egy idő után teljesen áttekinthetetlenné teszi a gazdaságot és így elvezet az új szabályozók kibocsátásának elkerülhetetlen szükségességéhez.

Hasonló bűvös kör szerű folyamatot mutat a reformok megrekedésének ismétlődése is, nevezetesen az, hogy minden reform önmagában hordozza a saját elhalásának feltételeit. A reformok emberek, csoportok státuszait érintik, tehát érdekeket sértenek. Még a sokat emlegetett nagy magyar menedzserek sem egyértelműen reformérdekeltek, mert ők ugyan vállalkozásszerűen költik el a pénzüket, de nem vállalkozásszerűen szerzik azt. Az uram-bátyám kapcsolatokra épített vállalatvezetői pozíciót birtoklókról már nem is beszélve. A reformnak — és ez az EFIN-nek minden más előadásán elhangzott, ahol a reform szóba kerül — nincs kitapintható, elhatárolható társadalmi bázisa. Vannak személyek szétszórtan, akikről tudható, hogy reformpártiak, de ezek, ha ismerik is egymást, a politikai közösséggé szerveződés szintjére nem tudtak ezidáig eljutni.

Antal László előadása végén az 1979. óta bekövetkezett gazdaságpolitikai folyamatokat elemezte. E folyamat alappillére, hogy 1979-ben mindent elsöpörve a gazdasági egyensúly megtartása került a gazdaságpolitika középpontjába (ekkor tehát nem történt reformlépés). Ennek az egyensúlynak a megtartása egyfelől importkorlátozás helyett (ami teljesen szétzilálta volna a gazdaságot) az export erőltetésére alapult, másfelől, a bércsökkentésekkel járó nagyobb társadalmi feszültségek elkerülése végett az infláció vállalásával járt. 1980—81—82 mutatta, hogy ezen az úton a lavinát el lehet kerülni. A központi szabályozás azonban pénzügyi eszközeivel csak a pazarlás mérséklésére képes, hatékonyságot nem tud előidézni, mert az csak a vállalatok belső, immanens törekvéseiből, likviditásérdekeltségéből származhatik. Ez az a helyzet, amelyet igen sikeres előadása során úgy jellemzett az előadó, hogy ilyenkor ülünk fordítva a bilire.

K. S.

Együttműködés vagy konfrontáció?

A közép-kelet-európaiság eszméje a 19. és a 20. században

A Közép-Európa klubok találkozójának vendégei

A Balti- és az Égei-tenger között terül el Európa történelmileg legváltozékonyabb régiója, amelyet az angol politikai szóhasználat — utalva a terület kulcsfontosságú egyensúlyi szerepére a cári birodalom és Németország között — „Between Europe"-nak, a magyar közgondolkodás pedig Közép-Kelet-Európának keresztelt el. E régió nemzeteit összefogó és egymás ellen fordító érdekekről, eszmékről, történelmi és irodalmi folyamatokról vitatkozott *Ács Zoltán* történész (vitavezető), *Pomogáts Béla* irodalomtörténész, *Szarka László* történész, *Ardai Lajos* politikatörténész, és *Filep Antal* néprajzkutató a budapesti Közép-Európa Klubok által az EFIN keretében megrendezett *kerekasztal-beszélgetésen.*

Közép-Kelet-Európa országaiban, melyek a múlt század közepéig 3 hatalmas dinasztikus birodalomba tagolódtak, *a 19. század elején indult meg a nemzeti ébredés folyamata, mely a nemzeti öntudat fellángolásán túl a régi, független állami keretek felélesztésére vonatkozó követeléseket is magába foglalta* (ahol ilyen volt). Az eltérő történelmi örökségek, kibogozhatatlanul összekeveredett etnikai viszonyok és gazdasági-hatalmi érdekek miatt *a nemzeti törekvések elkerülhetetlenül keresztezték egymást, ezért a régió történelmét és szellemiségét több mint egy évszázadon keresztül a nemzeti-nemzetiségi konfrontáció határozta meg, amiért nem kis felelősség terheli a nagyhatalmakat is.* A külső és belső körülmények tehát lehetetlenné tették egy sorsközösségi eszme, valamiféle közép-kelet-európaiság érvényesülését. Pedig *a kultúra és a politika legjobbjai* fáradhatatlanul küzdöttek a nacionalista gyűlölködés ellen, *s nem egy nagy reményű tervet is megfogalmaztak a térség — a tágabb értelemben vett Duna-táj — konföderációs átalakítására.* Elég itt utalni a *Czartoricky—Kossuth-féle tervekre vagy Jászi Oszkár elképzeléseire,* illetve az irodalom területén *Ady Endrére vagy Németh Lászlóra.* Közvetlenül az első világháború után *még angol politikai körökben is felmerült egy dunai konföderáció gondolata, de a szláv nemzetek és Franciaország erről hallani sem akartak. Hasonlóképpen a belső megosztottságon és a nagyhatalmi ellenérdekeken buktak el a II. világháború után a balkáni egységtörekvések, amelyeket különösen Georgi Dimitrov szorgalmazott.*

Elsősorban a nemzeti és társadalmi fejlődés problémáinak megoldatlansága vezetett el a XX. században a szélsőségesen reakciós eszmeáramlatok uralomra jutásához, és a két totális háborúhoz, amelyek nem véletlenül éppen ebben a térségben robbantak ki. A társadalmi haladás erőinek győzelme a II. világháborúban és utána *új alapokat teremtett a közép-kelet-európai kis nemzetek összefogásához.* Ám az ígéretes kezdeményezések — mint például a már említett balkáni terv, vagy a magyar—román vámunió — *elakadtak a nagyhatalmi érdekek által képzett akadályokon,* és a kis nemzetek, illetve nemzettudatok *nem tudták lerázni terhes történelmi örökségeiket,* mi több, újabb torzulásokon mentek keresztül: *egyes országokban a hipernacionalizmus, másutt a nemzeti közömbösség vált uralkodóvá.* Legfőképpen pedig — bár erre is voltak kezdeményezések *— nem tudott kialakulni a régió sajátos etnikai, gazdasági és társadalmi arculatához igazodó, valódi közép-kelet-európai szocializmus.*

Meleg József

A Közép-Európa Klub következő előadása április 25-én 19 órakor lesz. Címe: Válságjelenségek a KGST kapcsolatrendszerében. Vendégünk Csaba László, a Világgazdasági Kutató Intézet munkatársa.

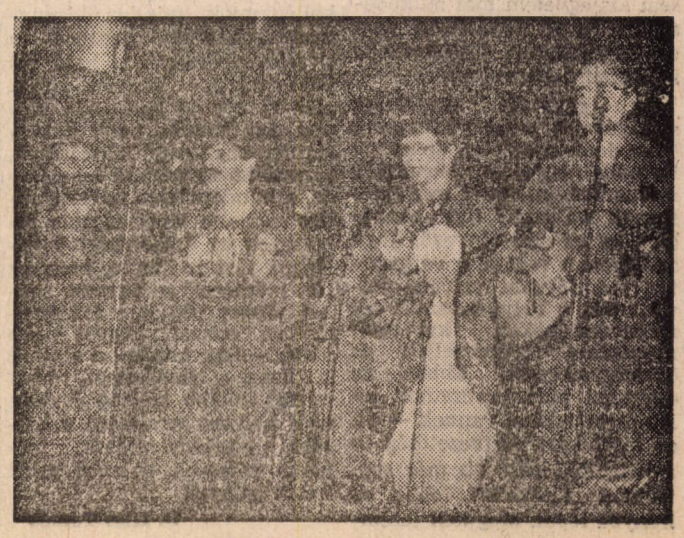

A csodálatos liba és a háttérzenekar

Bihari Mihály előadása

Szocialista demokrácia és társadalmi megújulás

A politikai rendszer adekvát innovációs folyamatai jényegileg hatékony politikai reformok sorozatából állnak, mégpedig *demokratikus reformok sorozatából* — mondta többek között *Bihari Mihály*. — Ebből következik, hogy a politikai rendszer demokratizálása, a hatalom szerkezetének demokratikus átalakulása nem egyszerűen a hatalom minőségének kérdése, hanem az egész társadalom reprodukciós mechanizmusát meghatározó jelentőségű ügy, a politikai rendszeren messze túlható és túlmutató jelentőségű feladat, különösen azokban a társadalmakban, amely társadalmakban a politikai szféra domináns, túlsúlyos szerepet tölt be a gazdasági, a kulturális, az oktatási és egyéb szférákban.

Joggal tehető fel az a kérdés, hogy melyek azok a demokratikus garanciák és intézmények, amelyek viszonylag hatékonyan képesek nemcsak elindítani a demokratikus reformokat, hanem intézményesíteni is azokat. Előbb azonban célszerű áttekinteni a megújulást akadályozó tényezőket is.

A társadalom megújulását akadályozó tényezők közül a szocialista országok és a szocialista társadalmak esetében a tanulási, döntési, innovációs folyamatokat lassító szerepet tölt be a döntési folyamatok *túlcentralizáltsága*. Ugyancsak a tanulási, innovációs képességet csökkentő szerepet tölt be a túlzott *szervezeti koncentráció is*.

Egy ponton túl az innovációs képességet, a tanulási kapacitást csökkentő szerepet tölt be a társadalmi reprodukció *redisztribúciós* mechanizmusa is. Ezeknek a tényezőknek mintegy következménye *az érdekeltség hiánya* az innovációs folyamatok továbbvitelében, illetve az innovációval együttjáró konfliktusok vállalásában és ezek megoldásában. Úgy vélem, hogy komoly akadályozó szerepet jelent a szocialista országok tágabb társadalmi reprodukciójában, az innovációs képességek kifejlődése szempontjából, *a konfliktustűrő és -kezelő intézményeknek a hiánya* is. Megítélésem szerint nagyon komoly akadályozó tényező a *hatásköröknek a nem kellő rögzítettsége*. Az állandóan átalakuló hatáskörök és hatalmi erőviszonyok a szervezetben dolgozók számára rendkívül felfokozott „konformitási kötelezettséget" írnak elő. Úgy mondhatnám, hogy a szervezetek elveszítik az „emlékezőtehetségüket", és minden egyes vezetőváltásnál az új vezetőtől és a hatalmi konstellációtól függ, hogy a szervezetben meglevő szaktudásból az új hatalmi konstellációban a vezető vagy az adott szervezet végül is mit fog hasznosítani, és mit szorít háttérbe.

Az ismertetett és intézményesült mechanizmusok következtében kialakul egy nagyon komoly, innovációt akadályozó tudati tényező is. Az objektiválódott intézményrendszer, szervezeti mechanizmus és hatalmi erőkonstelláció meghatározott személyiségi elemek, meghatározott tulajdonságok, meghatározott képességek, tudati elemek elterjedésének és hatásának kedveznek, másoknak viszont rendre nem kedveznek. Így például a konfliktusvállalásnak, a saját véleményemhez való erős ragaszkodásnak, a saját véleményem melletti kiállásnak, a vitakultúra fejlődésének, az érvek összeszedésének stb. az egyik típusú intézményrendszer kedvez, míg a másik nem. Ezért bizonyos típusú személyiségi elemek és összetevők rendkívül könnyen, ellenállás nélkül terjednek és hatnak az adott szervezetben, vagy az adott társadalomban, míg más típusú, elsősorban a reformer magatartással, az innovatív jellegű magatartással együttjáró, illetve azt feltételező személyi képességek szunnyadnak — bár nem szűnnek meg.

A reformfeltételek és reformkövetelmények sorában tisztázni kell, hogy melyek azok a követelmények, amelyek jelentősen megnövelhetnék „itt és most" a magyar társadalom politikai rendszerének megújulási képességét, és ezen keresztül az egész társadalom megújulási és tanulási képességét.

Ezek a feltételek, véleményem szerint, ráadásul olyan feltételek, amelyeknek *együttesen kell meglenniük*.

Az *első feltétel* a társadalom megújulását jelentő reformok kibontakoztatása során, egy koherens reformkoncepció kidolgozása. Mégpedig a gazdasági, a kulturális, a politikai szféra, vagy tágabban a társadalom egészére vonatkozó koherens reformkoncepció kidolgozására és elfogadtatására van szükség.

A *második feltétel*, véleményem szerint, a központi irányító apparátus reformelkötelezettsége. A *harmadik feltétel* a reformot támogató „kritikus nagyságú" tömegbázis kialakulása. Sajnos, tudunk felhozni példát az elmúlt 25 év reformfolyamatainak történetéből, amikor megvolt az első két feltétel: a koherens reformkoncepció és a központi vezetés reformelkötelezettsége, de a kritikus nagyságú tömegbázis hiánya miatt a belső hatalmi harcok keretében, amikor a reform először komoly akadályba ütközött, nem tudott működni a nyomásgyakorló demokratikus tömegbázis, amely a reformfolyamatok konzekvens továbbvitelét biztosította volna.

A negyedik feltétel a reformerek, az újítók érdekeltté tétele a reformokban, és a reformokkal együttjáró konfliktusok vállalásában.

Ötödik feltétel, véleményem szerint, az ellenállásra való tudatos felkészülés. Az a reformmozgalom nem eléggé realista mozgalom, amely nem készül fel eleve arra, és nem teszi nyilvánvalóvá és nyílttá azt, hogy honnan, milyen szférából, milyen ellenható érdekeltségi elemek, milyen hatalmi törekvések és elkötelezettségek alapján várható az ellenállás a reformokkal szemben.

A *hatodik feltétel*, ami a társadalmi reformok sikere szempontjából alapvető jelentőségű: a reformok eredményeinek a szervezeti formákban való intézményesítése. Különben visszaesik a reform és a megújulási folyamat egy korábbi, megelőző állapotába, és kénytelen lesz mintegy ismételni önmagát, mindig ugyanazon problémák ellen küzdve, ugyanazon célokat ismételve, miközben a reformok legádázabb ellenfelei is már reformterminológiát használnak, nem vállalva a nyílt elvetését a reformoknak.

Ha mindig ugyanazokért a célokért kell kiállni ismételten, akkor ez egyrészről a reformfolyamatok stagnálására, megakadályozására, zsákutcába terelődésére utal, másrészt pedig rendkívül lehangoló szerepet tölt be a tudati viszonyok és tudati mechanizmusok keretében a „kritikus nagyságú" tömeg megszervezése szempontjából. Egy idő után felbomlik, oszlásnak indul ez a kritikus nagyságú tömeg, amely vállalta egy ideig a reformokat, de az eredménytelenség láttán, az eredménytelenségből adódó kiábrándultság következtében elveszti a reformok iránti elkötelezettségét.

A *hetedik feltétel* a demokratikus politikai nyilvánosság kialakítása.

A *nyolcadik feltétel* pedig a külső és belső mozgástér megléte.

Ezeknek a feltételeknek a megteremtése nem egyszerűen tudati kérdés, nem egyszerűen egyetértés kérdése, hanem azzal a sajátossággal bír, hogy ezeket a feltételeket is a politikai gyakorlat keretében, harcok, politikai mozgások révén lehet megteremteni. Ezért az elsőrendű feladat a demokratikus reformokhoz, megújuláshoz szükséges feltételek megteremtése.

A demokratikus reformfolyamatoknak nemcsak a feltételeiről, hanem végigvitelük jellegéről is érdemes szót ejteni.

A reformok és a reformcélkitűzések nem tértől, időtől független jelenségek, így a célok és a követelmények korhoz, társadalmi-politikai formációhoz, a realitásokhoz, egyszóval a történelmi szituációhoz kötöttek. A szocializmus magyarországi fejlődését figyelembe véve, a társadalmi-történelmi szükségszerűségek és lehetőségek által megszabott kereteken belül érdemes és szükséges előzetesen tisztázni azokat a követelményeket, amelyeknek korunk demokratikus reformmozgalma és folyamatai meg kell hogy feleljenek.

a) A demokratikus reformok irányítását és társadalmi szervezését a *párt történelmi feladatként és politikai kötelességként* kell hogy vállalja.

Ez természetesen feltételezi azt, hogy a párt apparátusa és vezetése nyitott legyen a reformok iránt, és képes legyen azok irányítására. Amennyiben ez a nyitottság hiányzik, akkor a párt tagsága és a társadalom politikai nyomása kell hogy kikényszerítse azt, hogy a párt — konkrétabban a központi politikai vezetés — vállalja történelmi-politikai feladatát és kötelességét, a demokratikus reformok központi irányítását.

b) A reformcélkitűzések kidolgozása, elfogadtatása, végrehajtása és intézményesítése során *biztosítani kell a reformmozgalmak demokratikus szerveződését*, az ehhez szükséges feltételeket.

c) *A politikai nyilvánosságot* és annak összetevőit (közvélemény, sajtó, tömegkommunikáció, politikai egyesülések stb.) *demokratikusan szervező- és ellenőrző szerepet betöltő intézménnyé kell emelni.*

d) A reformok — a központi irányítás mellett — a közösségek és *a helyi intézmények autonómiájára* és demokratikus *önkormányzatára* kell hogy támaszkodjanak.

e) Olyan intézményrendszert kell kiépíteni a politikai reformok során, amelyek lehetővé teszik a közösségi érdekek integrálását, politikai képviseletét, ütköztetését, a *közösségek politikai akaratának érvényesítését* a döntési folyamatokban.

f) A társadalomban meglevő érdekek és vélemények meglevő *sokféleségét* elismerő, *toleráló* intézményrendszert és garanciákat kell kiépíteni, ezáltal elősegítve a *demokratikus politikai kultúra* elterjedését és a politikai tevékenységet meghatározó érvényesülését.

g) Az egyes társadalmi alrendszerek (politikai, gazdasági, kulturális, oktatási alrendszer) reformmozgalmait politikailag össze kell hangolni.

Úgy vélem, hogy a felsorolt követelmények adekvát formát és keretet adhatnak a szocialista demokrácia fejlesztéséhez, a politikai rendszer megújulásához. A szocialista demokrácia fejlesztése pedig a szocializmus sorskérdése, a szocializmus fejlesztésének egyetlen igazi történelmi alternatívája.

B. K. T.

Hangulatban

Szép péntek este az EFIN-en

POLITIKAI TANÁCSKOZÁS

Reformszkepszis és sorsproblémák

Az idei EFIN politikai tanácskozása a kiírt pályázatok értékelésével, a díjak átadásával kezdődött. Az okleveleket az elnökségben helyet foglaló Gönci János (a budapesti KISZ-bizottság titkára) és Ferencz Gábor (az MKKE KISZ-bizottság titkára) adták át. A társadalomtudományi pályázatra beérkezett dolgozatok közül hármat jutalmaztak nívódíjjal: a Rajk László Szakkollégium gazdaságpolitikai szekciójának „Lényegi változások vagy tüneti kezelés", Incze Zsolt és Szakadát László: „Ami elmaradt: arccal a lakás felé" és Kaderják Péter: „Kordában tartott lüktetés" című munkáit. Az irodalmi pályázat nyertese Filep Tamás (Ho Si Minh Tanárképző Főiskola budapesti tagozat) lett, második díjat kapott Zsubori Ervin (MKKE). A sajtópályázat első helyezettje megosztva az Impulzus és a Kémlelő című lapok által beküldött kiadvány lett. A Közgazdász szerkesztősége különdíjban részesült.

A pályázatok értékelése után Bakacsi Gyula, az MKKE Szervezés Tanszékének fiatal munkatársa emelkedett szólásra, s megtartotta „Az egyetemi, főiskolai ifjúság helyzete és törekvései társadalmunkban" című referátumát. A referátum magva, fő gondolati váza megtalálható a Közgazdász legutóbbi számában, ezért ennek részletes ismertetésére nem térünk ki. Egy mondatban úgy lehetne mégis összefoglalni, hogy a referátum vázlatosan áttekintette a közelmúlt fontosabb rétegtörekvéseit, vizsgálta azt a politikai környezetet, amely ezeket a törekvéseket körülveszi, s végül a rétegtörekvések érvényesítésére kínálkozó két elvi lehetőség közül az alkalmazkodás helyett egy decentralizált, demokratikusabb struktúra kialakításában való közreműködés mellett foglalt állást.

A referátumot vita követte, melvet a felvetődött főbb témák köré csoportosítva, véleményeket és ellenvéleményeket ütköztetve próbáljuk áttekinteni.

Több felszólaló foglalkozott a *tanácskozás céljával*, feladataival, melynek során felvetődött az is, hogy beszélhetünk-e egyáltalán *egységes rétegről*. Ezt az elhangzott vélemények sokszínűségére, időnként ellentétességére is hivatkozva többen megkérdőjelezték, mondván, hogy a rétegtudatban való gondolkodás nem jellemző, nem szabad elmosni a réteg szociológiai és politikai tartalma közti különbségeket, s be kell látni, hogy a réteg még nem politikai mérlegelés tárgya. Más ezt azzal egészítette ki, hogy a réteg nem ismeri magát, s először erre, a valóságos helyzet reális feltérképezésére lenne szükség, átfogó képet kellene adni az egyetemistákról. Erre ez a tanácskozás is alkalmas lehet. Egy újabb felszólaló abban jelölte meg a tanácskozás, illetve az EFIN fő funkcióját, hogy vele az egyetemi, főiskolai réteg demonstrálja, hogy a magyar társadalmon belül folyó vitákban részt akar venni, demonstrálja, hogy valóban vannak közös törekvéseik (ilyen utoljára Gödöllőn történt). Ne csak szólamok hangozzanak el, hanem fogalmazódjanak meg a valódi szándékok, s törekedjünk azok megvalósítására, a hogyanok kimunkálásra is. Nem szabad bekerülni azokba a zsákutcákba, hogy egyfelől egyébként jelentős, a réteget közvetlenül nem érintő kérdéseket tűzzünk a zászlónkra, másfelől megosztjuk a réteget, nem vagyunk hajlandók odafigyelni a másik véleményére. Rétegprogramra van szükség, kimunkált koncepcióra, amely tudatosan az összes lehetséges csatornát felhasználva lépésről lépésre törekszik a kedvezőtlen struktúra megváltoztatására (az előbbi felszólaló hangsúlyozta, hogy a KISZ letett az asztalra egy ilyen koncepciót). Egy másik felszólaló szerint egységes rétegdeklarációra nem lehet számítani, a dolgok nem ilyen tanácskozásokon, hanem a mindennapok munkájában fognak eldőlni. A vitát az egyes emberek, kisközösségek között kell folytatni tovább.

Az egyik felszólaló a második ifjúság, második oktatás problémáját vetette fel, amivel később többen foglalkoztak. Szerinte megfigyelhető passzivitás az intézményesült lehetőségek iránt. Sok kérdésben kikérték a véleményünket (legtöbbször nem vették figyelembe), más témák kapcsán azonban még ez sem történt meg. Olyan területre kell menni, ahol nem is várjuk el, hogy kikérjék a véleményünket. A „második oktatást" kell megszervezni (a réteg szerinte képes erre), ami a későbbiekben mintája lehet az „első oktatásnak" is. Így válhat az értelmes passzivitás aktív cselekvéssé. A téma kapcsán szóba került a *KISZ szerepe* is, amelyről erőteljesen megoszlottak a vélemények. Egyesek úgy látják, hogy a problémák megoldására nem elégségesek a meglevő keretek, erős tömegmozgalom támogatására van szükség. Egy másik vélemény gazdaságilag független társulás létrehozását javasolja, amely felvállalja az érdekvédelem feladatát, biztosítja az információs kapcsolatokat (például lapok segítségével) a rétegen belül. Van, aki a politizálási lehetőséget a konkrét célok kapcsán szervezett akciókban, akciósorozatokban látja, s felszólít a jelölő gyűlések adta lehetőségek kihasználására is. Egy köztes javaslat amellett foglalt állást, hogy hosszú távon mindenképpen az első társadalomban kell megtalálni a módot a problémák megoldására (jelenleg ez azonban csak akkor lehetséges, ha lényeges reformok következnek be). Javasolja létrehozni a hallgatók autonóm közösségeinek egy parlamentjét, amely állást foglal az ifjúság aktuális kérdéseiben, akaratát érvényesíteni próbálja (összefogva KISZ-eseket és KISZ-en kívülieket egyaránt) — ennek kereteit a népfrontban véli megtalálni. A vállalati tanácsok mintájára olyan egyetemi tanácsokat kellene létrehozni, amelyek fele részben diákokból, fele részben oktatókból állnának, s stratégiai kérdésekben döntési joguk lenne. A harmadik véleménycsoport elutasítja ezeket a megoldásokat, mondván, hogy a realitásokat elfogadva kell a kiutat megtalálni, a társadalom több lehetőséget kínál, mint bármiféle második társadalom, s a KISZ-nek is jelentős eredményei, kezdeményezései és lehetőségei vannak ezen a területen. A véleménycsoport egyik képviselője a KISZ jelenlegi intézményrendszerének megújítására hív fel, mégpedig oly módon, hogy a KISZ ne integrálja a kibontakozó öntevékeny csoportokat (melyeknek mindenképpen helyet kell adni az ifjúsági mozgalomban), hanem teremtsen olyan demokratikus fórumokat, ahol ezen csoportokkal együtt (és mellett) fejti ki politikáját, s az emberek meggyőzésével szerez híveket magának. Egy másik vélemény arra irányítja a figyelmet, hogy a pártnak fokozott szüksége van ránk, mivel képzettségünknél fogva nagy áttekintésünk van a viszonyokról, s mert a társadalmi megújuláshoz erőre szükség van.

Számos hozzászóló említette a *környezetvédelem* kérdéskörét. Hangsúlyozták, hogy olyan kérdésekről van itt szó, amelyek azon túl, hogy össztársadalmi konszenzust teremthetnek az emberek között, a jelenlegi egyetemista korosztályt is súlyosan érintik, hiszen 15-20 év múlva, amikor ez a korosztály kerül döntési pozícióba, már lehet, hogy a problémák megoldhatatlanok, a mai hibás döntések visszafordíthatatlanok lesznek (mások, elismerve a kérdések fontosságát, úgy vélték, hogy a környezetvédelem nem specifikusan a réteg problémája, ezért nem kellene ilyen nagy súlyt kapnia). Többen sérelmezték a környezetvédő egyesülések létrehozásának központi akadályoztatását, felszólaltak amellett, hogy a környezetvédelem nem elsősorban a szakemberek problémája, hanem értékválasztás kérdése, ahol a döntés joga a lakosságé kell hogy legyen, felhívták a figyelmet konkrét súlyos környezetvédelmi problémákra is (például Bős-Nagymaros, a Balaton-környéki szennyezett ivóvizek).

Sokan kapcsolódtak a *határainkon kívül élő magyarok* problémaköréhez, közte vallásgyakorlásuk nehézségeihez is. Felszólítottak arra, hogy növelni kell az e téren működő klubok támogatásait. Talán legfontosabb mégis a személyes kapcsolatok, a személyes segítség növelése, kapcsolatkeresés a testvéregyetemekkel, s a más nemzetekhez tartozó olyan emberekkel is, akik erre fogékonyak.

Viszonylag kevés hozzászólás foglalkozott a *reform* kérdésével. Szükség van átfogó gazdasági reformra, ez azonban nem öncél, a társadalom érdekében kell hogy végbemenjen. Erősíteni kell a demokratizmust, szükség van a társadalom „sokszínűbbé" tételére is. Egy másik felszólaló szerint az egyetemi oktatás már a legminimálisabb követelményeknek sem tud megfelelni. Az ifjúság nem kaphatta meg az *oktatási reformot*, azt felülről alakították ki. Az elfogadott változtatások nem elegendőek, az oktatási reform ügye „megbukott". Ez az a tény, amely jelentős részben hozzájárult a mai, széles körben uralkodó szkepszis kialakulásához.

Zs. E.

Tv-híradó a dzsesszben

Nemzetközi programot állított össze az EFIN-re a Közgáz Jazz Klub. Sajnos, a rendezők hibáján kívül, éppen a meghívott külföldi zenészek okoztak csalódást. Volt, aki játékával, volt aki másként...

Na de kezdjük az elején! *Binder Károly* az Allegro Barbaro-ra emlékeztető dallammal kezdte koncertjét. A bartóki hatások érezhetőek voltak most is zenéjében. Finomenergikus-szenvedélyes zongorajátékát hallgatva felmerült bennem, hogyan lehet a XX. században ilyen szép muzsikát játszani?

Az NDK-beli *Wolfgang Fiedler*, a meghirdetett műsortól eltérően, másik két zenésszel érkezett meg. Ez a trió meglehetősen klisészerű, semmitmondó zenét adott elő. Hasonló színvonalon vagy ötvenezer amatőr együttes játszhat az Egyesült Államokban.

Újra megtelt a terem a *Dresch Kvartett* (Dresch Mihály, Grencsó István, Benkő Róbert, Baló István) fellépésére. *Megszólal a két szaxofon, hangzásuk a tárogatóéra emlékeztet. Sóhaj-kesergőjükben az ezeréves magyar történelem minden fájdalmát, újrakezdését érezhetjük.* Másik darabjukban a „Szennyes ingem, szennyes gatyám" című mezőségi népdalt dolgozták fel. Dresch Mihály és Grencsó István játékát élvezve ember legyen a talpán aki eldönti, melyikük a legjobb magyar szaxofonos. *Aztán a végén csak Grencsó játszik, Dresch szinte önkívületben kántál-sikolt-sípol, s tehetetlen lázadással a legszívesebben te is vele üvöltenél...*

A második nap is szólókoncerttel kezdődött. *Lőrinszky Attila* improvizatív bőgőjátékát méltán követte nagy taps.

A Grencsó Trió (Grencsó István, Samu Sándor, Geröly Tamás) új kísérleti darabját, a Tv-híradó első kiadását adta elő. *Porszívó-zaj. Megszólal a tuba és a szaxofon. A szaxofon néha kitör, majd visszazuhan az egyhangúságba. Magnóról a Tv-híradó szignálja hallatszik. Bekapcsolódik a dob is. Disszonáns hangok töltik be a termet. „A feszültség fokozódik." Hirtelen szünet, hogy újrakezdődjék a zűrzavar. Csend. Újra a tuba és a szaxofon szól egykedvűen. Geröly Tamás közben speciális vonóval egy fémlap élét húzogatja. Megint csend. Csengettyű. Fúvósok és triangulum, majd szilofon játszanak repetitív dallamot. A tuba egyedül marad, majd kezdődik ismét a disszonancia. Néha mintha beszélnének a fúvósokon (fúvósokba). Ismét csend. Gong, hangja egyre erősebb. A híradó szignálja variálva már a fúvós hangszereken szólal meg. Majd szilofon, fuvola, tuba játssza az időjárásjelentés aláfestő zenéjét. Előkerül a cintányér is, mintha egy rezesbanda játszana úttörőindulót. Közben vekker csörög. Halljuk a bemondónő hangját is: Skandinávia felől alacsony légtömegek... A híradónak vége. Frenetikus siker.*

Peter Brötzmann, a világhírű nyugatnémet zenész játékát csak magnószalagról hallhattta a közönség. Hiába várták őt a repülőtéren a rendezők, szerződése ellenére nem érkezett meg. A belépőjegyek viszonylag magas ára (75 Ft) éppen az ő fellépésével volt magyarázható, ezért az érvényes jeggyel rendelkezők a májusi Szabados-koncertekre majd ingyen bemehetnek. Itt hívnám fel a figyelmet a dzsesszklub hátralévő programjára: április 27-én Grencsó Trió, május 4-én Szabados György szerzői estje, május 11-én Binder Károly-szóló, Szabados György-szóló, Conrad Bauer-szóló.

R. I.

Zorán-matiné

Óriási siker az EFIN-en!
Fényképezte: Nagy Gábor

Apró örömök az EFIN-en

Hogyan szoríthatunk egy falut egy kőbánya és egy cementgyár közé, avagy a környezetvédő zöld manó fejéről időnként ellopják a varázssipkát. Egy diasorozat az első emeleten, avagy rekviem a hegyekért és a falvakért. Akik odaférnek, érdeklődve hallgatják. A közönség abszolút mobil.

Hm, ez a csésze tea jólesett, de most már ide nekem a COMMODORE-t. Lelövöm az összes űrszörnyet, elsüllyesztem az összes hadihajót, és végigjárom a képernyők összes labirintusát.

A szomszéd szobában hangtalan nevetéssel csendesen lefordulok a székről. Nem bírom tovább. Elolvastam néhány diákújságot. Azt hiszem, ezt nevezik élő humornak. Alig élek a röhögéstől.

Ajjaj, jó lesz vigyázni, fehér köpenyes nénik a folyosón. Az eü-szobában tömeg. Azt hiszem, lemondok az ingyenes vérnyomásmérésről. A minél későbbi viszontlátásra az SZTK-ban. Lóg a nyelvem, de megérte. Fent vagyok a negyediken, s velem szemben a falakon a jövő, a fiatal iparművészek kiállítása. Fotók, rajzok, tűzzománcok, ruhamodellek, s öt vers egy karton lapon. Szépek-szomorúak, a hangulatom így lett teljes.

A büfé előtt összecsendül két üveg, de nincs nagy baj a követ gyorsan felmossák. Magamba tömök egy szendvicset, majd utána öntenék egy üveg sört, de ujjam hiába kotorász üres nadrágzsebemben. Az ösztöndíjfizetésig még egy hét, az EFIN pedig éppen most kezdődik. Bocsánat, sürgősen el kell mennem valakitől kölcsönkérni.

Tolnai János

Egyedülálló nemzetiségi modell: Szlovénia

Kicsiny, de igen fejlett délnyugati szomszédunkkal, Szlovéniával folytatódott a Közép-Európa klub sorozata, amely a Kárpát-medence körüljárását és a magyar kisebbségek sorsának bemutatását tűzte ki célul. Ez alkalommal *Székely András Bertalan* nemzetiségszociológust, a Gorkij könyvtár nemzetiségi kutatócsoportjának munkatársát hívtuk meg, aki már hosszabb ideje foglalkozik a jugoszláviai magyar kisebbségek kutatásával.

Szlovéniában, az *Őrség* és a *Hetés* határon túli vidékein él a legkisebb létszámú szórványmagyarság. Számuk mindössze kilenc-tízezerre tehető. Elődeik Szent László és Könyves Kálmán királyok szlavóniai hódításai nyomán, a XI. századtól telepedtek meg errefelé. *Dacára kicsiny létszámuknak, az itteni magyarok kisebbségi helyzete egész Közép-Kelet-Európában toronymagasan a legjobb, de a szlovén nemzetiségi modellt a nyugat-európai kisebbségek is bizvást megirigyelhetik!* Min is alapul ez a modell? Minden nemzetiségi kisebbség sorsa három fő oldalról jellemezhető: nemzetiségi jogok, politikai érdekképviselet és művelődési lehetőségek. A szlovén alkotmány és törvénykönyv minden szempontból szinte ideális lehetőségeket és jogokat biztosít a köztársaság olasz és magyar kisebbségeinek.

Az alkotmány mindenekelőtt leszögezi, hogy *az országban élő mindhárom nemzet őslakos*, és a többségi nemzetnek *akkor is* kötelessége a kisebbségek jogait és lehetőségeit biztosítani, *ha ezt azok nem követelik.* A kisebbség számaránya semmiképpen sem befolyásolhatja jogainak és politikai lehetőségeinek megszabását. *Ennek megfelelően a szlovéniai nemzetiségek alkotmányba foglalt egyéni és kollektív különjogai a következők: 1. Az olasz és a magyar a szlovénnel egyenrangú nyelvek. 2. A nemzetiségek elidegeníthetetlen joga az anyanyelven való művelődés. 3. Az állam köteles minden eszközzel támogatni a nemzetiség és az anyaország kapcsolatainak fejlődését. 4. A kisebbségek számára minden saját nemzeti szimbólum használata megengedett. 5. A kisebbségek művelődési és oktatási érdekközösséget, azaz politikai érdekképviseleti szervet alapíthatnak, amelynek vétójoga van a kisebbségeket érintő kérdésekben.*

A vegyes lakosságú területeken érvényes törvények és rendeletek *hűek az alkotmány szelleméhez.* A személyi igazolványtól kezdve *az összes okirat, pecsét, felirat kötelezően kétnyelvű*, a hatóságok kötelesek a nem szlovén anyanyelvű állampolgárok irataiba az anyanyelvi helyesírás szabályai szerint bevezetni az adatokat. Azokon a munkahelyeken, ahol magyarok is dolgoznak, az igazgatók kötelesek, illetve a lehetőségek szerint törekedniük kell magyarul tudó szolvén munkatársakat foglalkoztatni. Az oktatási törvény rendelkezik az egész világon egyedülálló kétnyelvű oktatási rendszer bevezetésére. Ennek célja többek között az, *hogy 1. erősítse a nemzetiségi öntudatot, 2. elősegítse az anyaország megismerését, 3. maradandóan járuljon hozzá a szlovén—magyar barátság fejlődéséhez.* A vegyes lakosságú területek kétnyelvű iskoláit minden gyerek — tehát a szlovének is — kötelesek látogatni. *Az általános iskola első öt osztályában minden tárgyat két nyelven tanítanak*, később a természettudományi és műszaki tárgyakat csak szlovénül, de a magyar gyerekek anyanyelven írott könyvekből is tanulnak, és az anyagot tőlük magyarul is számon kérik. *A szlovén és a magyar nyelvet egyenlő óraszámban oktatják.* Néhány éve egy nemzetiségi gimnázium is a szlovéniai magyarok rendelkezésére áll, ahol *minden tárgyat tanulhatnak magyarul.* Ebben a gimnáziumban a szlovén gyerekek számára a magyar nyelv tanulása fakultatív.

Ez a páratlan iskolarendszer az anyanyelven való kulturálódás széles lehetőségeivel párosul. Hogy csak egyet említsek: *nemrégen televíziós átadó tornyot építettek Lendva mellett csak azért, hogy az itteni magyarok foghassák a budapesti televízió műsorát!*

Úgy vélem, már az eddig leírtak is bizonyítják, hogy ellentétben keleti és északi szomszédainkkal, Szlovéniában az alkotmány nemzetiségi szabadságjogokról írott fejezete nem marad írott malaszt. Ezt elsősorban *egy egészséges, pezsgő demokratikus közélet funkcionálása biztosítja*, amely Kelet-Európában szintén párját ritkítja. Erre ismét csak egy példa: néhány éve a Szlovéniában is lappangó szláv nacionalizmus támadást indított a kétnyelvű iskolarendszer ellen. A magyarok művelődési-oktatási érdekközössége ekkor képviselői útján interpellált a szlovén parlamentben, és alkotmányjogi pert indított, amelynek következtében nemcsak visszavonták a korlátozó intézkedéseket, hanem még ki is terjesztették a kétnyelvű oktatás rendszerét!

A sovinizmusról, pusztuló anyanyelvről, asszimilációról, kisebbség elleni diszkriminációról és terrorról szóló szomorú híradásokba már szinte belefásult kelet-európai hallgató döbbenten áll és *földig hajol a szlovén nemzetiségi modell, a szlovén alkomány és a szlovén nép előtt. És reménykedik, hogy a szlovén példa kisugárzó ereje egyszer majd áthatol az országhatárokon, megvilágítja a nacionalista előítéletek vakságában vergődő koponyákat, és lebontja a kelet-európai kis nemzetek között emelkedő évszázados szellemi válaszfalakat.*

Meleg József

Zenés történelmi játék a Hősök terén

„...mi szabadságunknak emlékezettjére..."

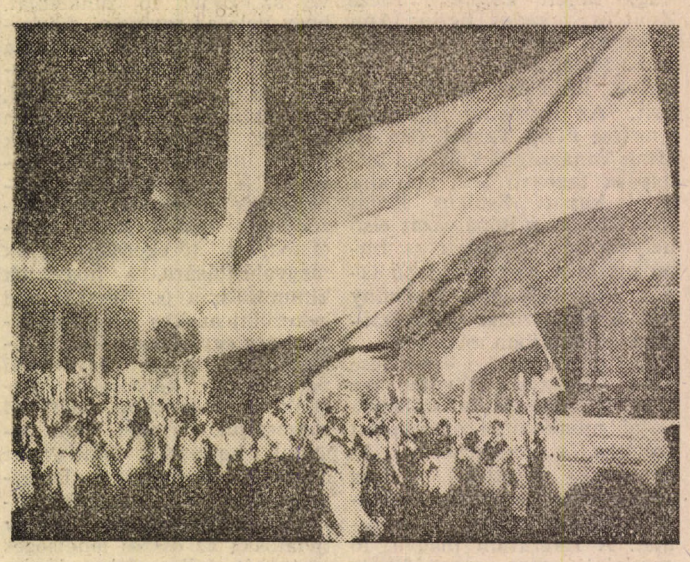

Senki sem állíthatja: nálunk kenyér helyett cirkuszon hízik a nemzet. Az azonban kétségtelen, hogy több oldalról meglevő igény hívta életre azt az — önmagában egyáltalán nem rossz — szórakoztató jellegű nemzetünneplést, amely talán az István, a királlyal tört be, folytatódott az egy lapon aligha említhető Nemzeti Múzeum előtti március 15-i műsorral, s jelent meg április első napjaiban a Hősök terén Koltay Gábor legújabb szuperprodukciójaként.

Túlzás lenne állítani, hogy az előadást láttam. No nem azért, mert nem kaptam jegyet, vagy mert nem mentem el rá. Nem. Én itt voltam. Kétszer is. Egyszer ültem, egyszer álltam. Látni azonban legfeljebb csak foszlányokat láttam. Ez azonban valószínűleg nem az átlagon aluli termetemnek tudható be, hanem a szervezésnek, ugyanis nemcsak ismerőseim többsége panaszkodott erre, hanem a jelenlévő tömegek is hangosan kinyilvánították véleményüket... A kisördög ilyenkor felveti bennem a kérdést. „Kinek is rendezték hát e nagyszabású demonstrációt?" — mielőtt azonban a kérdést megválaszolnám, inkább rátérek magára a teljes egészében hallott és foszlányaiban látott műsorra.

A rendező — s persze nem pusztán ő — nyilván megszívlelte Széchenyi 1842-ből származó szavait: „Itt azért ideje, úgy hiszem, hogy mindazon ábránd, rosszul fékezett keserűség s álfelfogású vitézség ellenére, mellyel nem egy hazánkfia buzgólkodik nemzeti ügyünk körül, kivált legközelebbi időkben, végre tisztába jöjön: oly drága, de oly annyira kényes kincset, mint nemzetiség, nemzeti sajátság, némi biztonsággal és a siker némi hihetőségével miképp lehessen őrizni, miképp lehessen ápolni s növeszteni leginkább, sőt kirekesztőleg." A felismerés persze önmagában nem lehetett elég. Összedugta hát a fejét többek között dr. Nemeskürty Istvánnal, Victor Mátéval. Kiválasztották a magyar költészet reprezentáns képviselőinek remekeit. Egymásra montírozták a honfoglalás, az államalapítás, a tatárjárás, a középkor, a reneszánsz, a Dózsa parasztháború, a mohácsi vész, a török elleni küzdelmek, a Rákóczi szabadságharc, a reformkor, az 1848-as forradalom és szabadságharc, a millennium, az I. világháború, a Tanácsköztársaság, a két világháború közötti évek, a II. világháború és a felszabadulás időszakát. Verseket zenésítettek meg, lelátót terveztek (de milyen rosszat!). 400 táncost, 200 katonát, több tucat előadóművészt, kaszkadőrt ötvöző gárdát szerveztek Egy ménesnyi ló is megszédülhetett a rivaldafényben. Pénzt — nem is keveset — a KISZ-től kaptak, reflektorokat a néphadseregtől. Mottóul Kölcsey gondolatát választották: „Jelszavaink valának: haza és haladás." Piro-, hang-, világosító- és ki tudja még milyen technikusok, szervezők hada segédkezett a felkészülésben és az előadásokon.

Tették pedig mindezt az ezredéves honalapítás emlékére emelt diadalív tagadhatatlanul impozáns díszletei között. Csakhogy a dologból sem sült ki egyéb, mint annak idején a millenniumi emlékműről: Emléknek nem rossz, de finoman szólva is ellentmondásos. Vitathatatlanul szép szövegválogatás, kétségtelenül megkapó látványosság, hellyel-közel jó zene, tagadhatatlan izlésficamok (a mohácsi képnél a háttérben meggyipirosan „égett" Vajdahunyadvára), vitatható, olykor azonban bosszantó szereplőválasztás (József Attila Tiszta szívvel című versét a „nemzet csótánya" szájából voltunk kénytelenek hallgatni). Az ötletes megoldásokat nem csekély laposabb rész váltotta föl. A hurráoptimizmustól szerencsére mentes, ám az ismeretlen katona sírja felett finoman „szocreálra" sikeredett zárókép után négy este 15-15 ezer fiatal énekelte, hallgatta a Szózat sorait: „Áldjon vagy verjen sors keze / Itt élned, halnod kell."

Azt hiszem, értem Koltay kezdeményezését, valahol egyet is értek vele. Véleményem szerint azonban ettől aligha fog valaki jobban azonosulni nemzetével. Aligha köti jobban létét, tudatát a szocialista Magyarországhoz, a magyarság szocializmusához... Ettől.

Merényi Miklós

Az eszmék salakja

Az EFIN mozgalmi giccskiállításán jártam.

Plakátok és plakettek, aktivistáknak és sztahanovistáknak. Kupák és vándorzászlók, a legjobb szemináriumnak, a legjobb évfolyamnak. Egy kissé furcsa volt ilyet zászlóba hímezve látni. Lehet, hogy az 1995-ös mozgalmi giccskiállításon viszont látom majd azt a vándorzászlót is, amelyet az építőtáborban kaptunk?

Mosolyogni való naivitás, de valami megkapó az öntudat, a lendület. Lapozgatom a régi tervbeszámolót. Rákosi elvtárs kalászt morzsolgat, szovjet gyapotszedő gépek az Alföldön. Fényes szelek fújják a füstöt Sztálinváros felől. A képekről hiányoznak a megfáradt öregek és minden, ami régi. Helyettük fiatalos erő, lendület. Mindez csak egy unalmas mosolyra, egy lekicsinylő legyintésre ingerelne, de eszembe jut, hogy ezt ők nagyon komolyan gondolták, és néhányan azóta alaposan újragondolták, az egészet.

Árjegyzék nincs rajtuk? — humorizál mellettem egy srác. Ő, úgy tűnik, kívülhelyezi magát ezen az atmoszférán.

„Ezt a házat lakói szocialista megőrzésre átvették" — hirdeti büszkén (bár kissé kopottan) egy tábla. Az ötvenes évek táblái, plakettjei és egyéb apróságok. Saját, mesékből, könyvekből megismert átértékelt múltunk néz vissza ránk az asztalokról és a falakról. Értéküket nem túl nagy, ám abban segíthetnek, hogy a kort, amelyben születtek, jobban megértsük.

T. J.

Szabó Kálmán továbbjutott

Két szempontból is érdekes volt az április 18-án, a XII. kerületben, a 36-os számú országgyűlési választókerületben megtartott két jelölő gyűlés. Egyrészt az új választójogi törvény gyakorlati alkalmazását figyelhettük meg, másrészt a képviselőjelölt-jelöltek között szerepelt Szabó Kálmán akadémikus, egyetemünk politikai gazdaságtan tanszékének vezetője is, aki már 1970 óta a kerület országgyűlési képviselője. Sok ismerős arcot láthattam így az egyetemről.

A Hazafias Népfront három jelöltet javasolt a listára való felvételre: *Szabó Kálmán* mellett *Soltész Istvánt*, a Magyar Nemzet főszerkesztőjét és *Juhász Istvánt* (pártonkívüli) kerületi főállatorvost. A rövid bemutatkozó programok tanúskodtak a jelöltek eddigi múltjáról, munkájáról, elképzeléséről. Szabó Kálmán többek között a képviselői munka gondjairól beszélt. A képviselő helyzeténél fogva nem dönt, csak eljár a kerület vitás ügyeiben. Az országgyűlési képviselőnek idő kell ahhoz, hogy kiismerje a végrehajtó hatalom logikáját, illetve, hogy bírálhassa a kormány egyes döntéseit. Országos programokról, az oktatási törvénytervezet módosításáról is beszélt, hitet tett a reform folytatása, az önkormányzat fejlesztése, a szocialista demokrácia kiszélesítése mellett. Felemelte szavát a természeti értékek pusztulása, a társadalmi vagyon pazarlása ellen, s azért, hogy a dolgozók reálbérének csökkentését meg kell állítani.

Soltész István hangsúlyozta, hogy a helyi politika nem az országosnak alárendelt, hanem más politika. Juhász István arról beszélt, hogy munkája során a kerület nagy részét megismerte, így ismeri az emberek problémáit, és nem megy el ezek mellett.

A hivatalos jelölteken kívül még ketten is szóba kerültek. Egyikük, *Mátrai Tamás*, 34 éves fiatal jogász, aki az egyik munkaközösség tagjaként sokaknál segített a lakásprobléma megoldásában. Az első gyűlésen így jelentős támogatást kapott. A másik nem hivatalos jelölt *Balogh György*, Bajcsy-Zsilinszky Endre egykori harcostársa, a Kisgazdapárt egykor harmadik embere volt, aki 1949-ben kivonult a politikai életből. Ő azt hangsúlyozta, hogy csak az lehet jó képviselő, akinek politikai múltja, gyakorlata van. A megjelentek bizalmát kérte, hiszen nagy dicsőség lenne szerinte ilyen múlt után visszatérni a politikai életbe. Talán túl sokat beszélt magáról, ezért csak 17-en szavaztak rá először. A második gyűlésen már taktikát változtatott, s itt mások érveltek mellette.

De megváltozott szinte mindenkinek a beszéde egy kicsit, hiszen a második gyűlésen nagyon sok nyugdíjas foglalt helyet. Mátrai Tamás például azzal kezdte programját: ha bekerül a parlamentbe, az első ülésen felemeli szavát a nyugdíjasok érdekében. Persze, nagy sikere volt. Később, mivel egy hozzászóló kifejtette, hogy nagyon szépszerű dolog nyugdíjas többségű gyűlésen ezt kijelenteni, de miből lesz fedezet a nyugdíjemelésre, megfordult a közhangulat.

Néhány hozzászóló kifejtette, hogy minden jelöltet támogassanak, ne egyes jelöltek ellen szólaljanak fel. Ez utóbbira is volt ugyanis példa.

A gyűlés hangulata nyílt, olykor kemény volt. A helyi tanácselnök bevezetőjében kifejtette, hogy nagyon erős mezőny gyűlt össze, s a hivatalos jelölteken kívül lehetőleg mást ne javasoljanak, mert 3 személy igazi választási lehetőséget nyújt, de több jelölt esetén már nehéz elérni szavazásnál az 51 százalékot, és elhúzódik a választás. „Én lusta ember vagyok" — jegyezte meg, de önirónia nem aratott tetszést. „Maga annyiszor jár el gyűlésekre, ahányszor kell." „Lehet, hogy matematikailag 3 az optimális szám, de minden alkalmas jelöltnek lehetőséget kell adnunk függetlenül attól, hogy elnökségben foglalnak-e helyet vagy sem."

Elszaladt az idő, a két gyűlésen — ha jól számoltam —, összesen 25 választó polgár szólalt fel. Nagyon sokan jöttek el a jelölésre, többen álltak is a termek kis mérete miatt. Ilyen nagyarányú részvételre a korábbi tapasztalatok alapján nem számítottak. A két gyűlésen 456 fő jelent meg, Szabó Kálmán összesen 304, Juhász István 297, Soltész István 260, Balogh György 81, Mátrai Tamás 150 szavazatot kapott. Neki csak két szavazat hiányzott a listára kerüléshez.

— Többen métatlankodtak is a feltartott kezek összeszámlálását illetően, de új szavazásra már nem került sor.

Miután kiléptem a teremből arra gondoltam, van még teendő a politikai kultúra alakítása terén. Nem is csoda, hiszen három és fél évtized után az 1983/3-as választójogi törvény volt az első lépés a választások demokratizálása útján.

R. I.

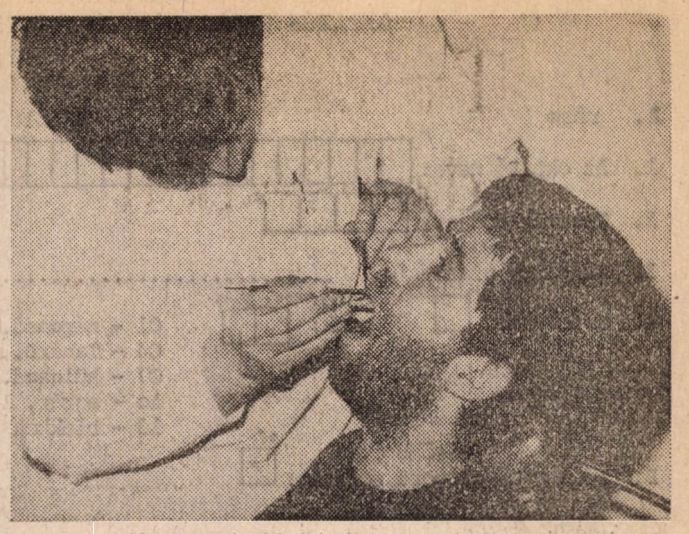

— Mondd szépen ááá! (Fogászat az EFIN-en)

A bérfejlesztés tapasztalatairól

A bizalmi testület április 18-án tartotta legutóbbi ülését.

Az első napirendi pont a szakszervezet 1984-es gazdálkodása és az 1985. évi költségvetési tervezete volt. Ezek megjelentek már lapunkban is, így *Szerletics József gazdasági felelős* csak *néhány kiegészítést fűzött a leírtakhoz.* Hangsúlyozta, hogy a segélyek összegének megállapítása központilag történik. *A rendkívüli szociális segélynél 1200 forint a határ.* Említést tett arról is, hogy *az idei évtől az önköltséges üdültetéseken a gyermekek 14 éves korig, elő- és utószezonban pedig a nyugdíjasok ingyen vehetnek részt.*

Ezt követően *Kazár Péter bér- és munkaügyi felelős az 1985. évi bérfejlesztés tapasztalatairól készült írásos tájékoztatója kapcsán mondotta el észrevételeit.* Egyetemünk idén *béralapjára 6 százalék bérfejlesztést kapott*, ennek az összegnek bérfejlesztésre felhasznált *egy hónapra eső nagysága 335 400 forint. Ez több mint korábban volt, de az egyetemi dolgozók reálbére csökkent.* A bérfejlesztés során a differenciálást — a szándékok és törekvések ellenére nem sikerült kellően megvalósítani. Megjegyezte még, hogy *a másod-, mellék- és részfoglalkozású oktatók bérfejlesztéséről most először készült kimutatás.*

A hozzászólók közül többen kifogásolták, hogy *az egy főállásúra jutó bérfejlesztési összegek* kiszámításába néhány esetben hiba csúszott. Ez az összeg egyébként tanszékenként erős eltérést mutat. *(333 illetve 799 forint a két szélső határ.)*

Élénk vita alakult ki a Nyelvi Intézet bérszínvonala növelésének kérdésében. Az intézet jelenlevő képviselői szerint még mindig hátrányos megkülönböztetésben részesülnek. Kollarik Amália dékán *csodálkozását fejezte ki ezen,* hiszen a részegységek munkájának differenciált elbírálására, a régi lemaradások felszámolására stb. szolgáló *dékáni alap 80 százalékát kapta a Nyelvi Intézet. Ennek köszönhetően* jóval a kötelező 1986. január elsejei határidő előtt már *most mindenki legalább a bérszint alsó határát megkapja. Sándor Imre docens* (belkereskedelmi tanszék) *kifejtette, ha egy tanszék vagy intézet bérszínvonalát folyamatosan növeljük, akkor ez szükségszerűen azzal jár, hogy ezt az összeget a többi egységtől kell elvonni.*

Több hozzászólás foglalkozott a társadalmi munka bérfejlesztésben való értékelésével. Kollarik Amália szerint a bérezésben négy követelménynek (kutatás, oktatás, nevelés, közéleti tevékenység) kell érvényesülnie, úgy, hogy a végzett munka minősége és mennyisége az alapvető szempont. Kazár Péter ezzel egyetértve kifejtette, hogy *a követelményeket komplex módon* kell figyelembevenni, s helytelen, ha ezek közül a társadalmi munkát a többi elé helyezzük.

Szigeti Endre szb-titkár összefoglalóan elmondotta, hogy a bérek színvonalával való elégedetlenség puszta hangoztatása nem elegendő, hanem a meglévő keretek között a decentralizált bérgazdálkodás segítségével kell bérfejlesztést elérni. Nincsenek első- illetőleg másodrendű tanszékek *de az egyetem jellegéből következően a tanszékek szerepe eltérő.* Egyes, az oktatás fő profiljába vágó tanszékek szerepe alapvető, *de ez nem a többi tanszék, vagy intézet munkájának degradálását jelenti.* A jelenlegi szakszervezeti választásokra is gondolva, kérte a választott tisztségviselőktől azt, hogy erősebb visszajelzést adjanak az szb munkájáról, s elégedettségét fejezte ki a vita intenzitását illetően. *Ezek után rátért a harmadik napirendi pontra, az szb és a bizalmi testület II. félévi munkatervére, amelyet a résztvevők egyhangúlag elfogadtak.*

Szép Jenő, a szakszervezeti bizottság elnöke zárszavában az elhangzott *kritikai megjegyzésekre reagálva kérte, hogy a bizalmi testület és az szb között folyamatos kapcsolat alakuljon ki*, s a problémákat ne csak az üléseken mondják el a tisztségviselők.

— rózsa —

Szb-ülés

A szakszervezeti bizottság április 11-én maratoni időtartamú, ötórás ülést tartott.

Először *Boér Andrásné*, a nyugdíjas tagozat vezetője tartott beszámolót a tavalyi évről. A nyugdíjasok között sok a régebben nyugdíjba vonult, alacsony jövedelmű idős ember. A nyugdíjas tagozatnak a rászorulók felkutatásában, a segélykérelmek elbírálásában van nagy szerepe. A segélyek összege az elmúlt néhány év alatt megtöbbszöröződött, de még így is igen alacsony. A szakszervezet 1984-ben 45 főnek év közben 49 600 forintot, illetve karácsonykor 32 főnek 32 000 forintot fizetett segélyként. A szakszervezeti segély tavaly összesen 113 500 forintot tett ki, tehát ennek nagy részét a nyugdíjasok kapták meg.

Az idős emberek elszigeteltségének föloldása érdekében a nyugdíjas tagozat rendszeres látogatásokat szervez. Ezt a gyakorlatot a jövőben szeretnénk kiterjeszteni, társadalmi munkává tenni. Minden évben 2-3 alkalommal többnapos hazai, illetve külföldi autóbuszkirándulásra is sor kerül az szb anyagi támogatása mellett. Ezek — akárcsak a szervezett színház- és múzeumlátogatások — igen népszerűek. A szakszervezet a nyugdíjasoknak üdülési lehetőséget is nyújt. A nyugdíjasok teljes évi támogatása 1984-ben 123 484 forint volt (a segélyekkel együtt).

Az szb-ülésen több javaslat is elhangzott. Az egyik a nyugdíjas tanári klub megszervezésére irányult. Kérdéses azonban, hogy a rekonstrukció jelenlegi szakaszában van-e reális lehetőség arra, hogy termet kapjanak az idős emberek.

Az egyetemen jelentős igény van a minőségi lakáscserére, így felmerült az az ötlet, hogy a nyugdíjas tagozat mérje fel, vannak-e olyan nyugdíjasok, akik erejükön felüli lakásban laknak, s ezt elcserélnék-e kisebbre. Az egyetem közbenjárása garanciát adna a jogi útvesztőkben járatlan idős embereknek.

Dr. Vasváry Artúrné, a Pedagógus Szakszervezet jelenlevő képviselője hozzászólásában többek között felhívta a figyelmet arra, hogy különösen alacsony nyugdíjak esetében lehet kérni ezek felmérését, illetve a rászorulók az illetékes tanácsoktól kérjenek segélyt.

A szakszervezeti bizottság a jövőben is támogatja ezeket a kérelmeket, s a legmagasabb fokú elismerését fejezte ki a nyugdíjas tagozat értékes, aktív munkájának.

Második napirendi pontként a decentralizált bérgazdálkodás kérdését vitatta a bizottság. Erre a problémakörre — így az szb állásfoglalására is — lapunkban később még visszatérünk.

Az ülésen szó esett még a kedvezményes busz igénybevételének lehetőségeiről, a szakszervezeti kezelésben lévő egyetemi fotólaborról, az idén esedékes szakszervezeti választásokról. Az szb megtárgyalta és elfogadta a pedagógusnapi szakszervezeti kitüntetési javaslatokat is.

— ri —

0...18 éves találkozó

A nemzetközi kapcsolatok szakon, 1967 és 1985 között végzett hallgatók április 13-án tartották 18...0 éves találkozójukat. Jelen voltak a már negyedik „iksz"-en túllevő „veteránok", és az idén végzett, munkahelyükön még alig megmelegedett fiatalok, és természetesen a szak oktatói, és mi, leendő végzősök.

Egy-egy évfolyam volt hallgatói azonnal egymásra találtak, üdvözölték egymást, s visszaemlékezve a régi, együtt töltött évekre, konstatálták egymáson a múló idő jeleit. Mi, egyetemisták először csak az ismerős végzettekkel beszélgettünk, majd odahúzódtunk és szóba elegyedtünk egy-egy, maga körül parázs hangulatot teremtő csoport tagjaival. Kíváncsiskodásom során az alábbi kérdéseket feszegettem; milyen célzattal választották éppen ezt a szakot; megfelelt-e az előzetes várakozásnak az egyetemen nyújtott képzés; az egyetemi tanulmányokat, a nyert képzettséget milyen eredménnyel tudták hasznosítani; összevetve a végzettek idejében történt oktatást a mai képzési formával, óraszámmal, melyiket tartják jobbnak? A válaszok nem szűkölködtek humorban: „a szak kiválasztásánál figyelembe vettem, hogy ez a hely az egyetlen, ahol nem kell matekot tanulni". Komolyabb indokokat is kaptam. Többen itt találtak lehetőséget a már megszerzett nyelvtudás magas fokú továbbfejlesztéséhez, és későbbi hasznosításához. Ezzel kapcsolatban kifejtették, hogy a régebbi, heti 2×6 órás nyelvtanulást célszerűbbnek, s főleg eredményesebbnek tartják a jelenlegi 1×8 óránál, főleg a beszédgyakorlás miatt. Általánosságban elmondható, hogy a nemzetközi problémák, események iránti fokozott érzék és érdeklődés motiválta a szakra jelentkezőket. Egyöntetű volt a vélemény, hogy a szakon szerzett tudást — általános alap gyanánt — teljes mértékben és a legszélesebb skálán eredményesen lehetett és lehet hasznosítani. „Az egyetemi képzéssel nem szabad a tanulást befejezettnek tekinteni, el kell indulni valamilyen irányban, sőt — főleg ezen a pályán — naprakész tudással kell rendelkezni." „Nagyon fontosnak tartom, és ezt ez a szak nyújtja, hogy a diplomás ember olyan alapműveltséggel rendelkezzen, hogy bármihez hozzá tudjon szólni." — hangzottak a vélemények. Csak érzékeltetésül, az elhelyezkedési lehetőségeket illetően, például egy évfolyamon belül a következő helyeken dolgoznak: sportegyesülettől kezdve kereskedelmi vállalatokon, a Magyar Rádión keresztül, egészen a diplomáciai szolgálatig. Szó esett még a nőknek, a főleg a külszolgálati pályán érezhető hendikepjükről.

Az est folyamán sikerült D. Kovács Gábort, a rendezvény fő szervezőjét is megszólaltatnom:

— Tulajdonképpen milyen indíttatásból vettél a válladra ilyen komoly feladatot?

K. G.: A találkozó kettős célt szolgált, először is alkalmat teremtettünk arra, hogy a szakon végzettek találkozhassanak egymással és volt oktatóikkal, másrészt pedig, hogy mi, egyetemisták is újabb tapasztalatok birtokosai lehessünk a beszélgetések alkalmával. Azt hiszem, a találkozó jellege egyedülálló, hiszen az összes eddig végzett hallgatót hívtuk meg az estre. Megszervezése nem kis erőfeszítésünkbe került, hiszen nem hagyományt folytattunk, hanem teremtettünk, ami sok, számunkra még ismeretlen akadályt állított elénk. Ezúton is szeretném köszönetemet nyilvánítani a nemzetközi kapcsolatok tanszék, a Kőrösi Csoma Sándor KISZ-alapszervezet és a Ráday klub felé, akik a legmesszebbmenő erkölcsi és anyagi segítséget nyújtottak a szervezésben. Végül megemlíteném, hogy a vendégek közül sokan köszönetüket fejezték ki azzal kapcsolatban, hogy a találkozót mi, hallgatók szerveztük meg, ezzel mintegy levéve a már dolgozók válláról a szervezés terheit.

Azt hiszem, mindnyájan gazdagabbak lettünk egy kellemesen eltöltött est emlékével. Három év múlva ugyanitt találkozunk.

— Lénárt László —

HPCS-tábor

Harminc csipás szempár pislogott ezen a szombati hajnalon, amikor a hallgatói pártcsoportok közös táborába indultunk, ide nem messze, Sződligetre. A megérkezés és az elhelyezkedés viszontagságai után a már igencsak feléledt társaság birtokába vette a Pest megyei KISZ-bizottság gyönyörű Duna-parti táborát. A rövid séta- és fociparti után megérkezett az első vitavezető is.

Báger Gusztáv, az Országos Tervhivatal főosztályvezető-helyettese tartott

a VII. ötéves terv

előkészítési munkálataival foglalkozó vitaindítót. Az átfogó és igen őszinte tájékoztató elsősorban a külső feltételekben megnyilvánuló problematikákat vette sorra, ezért érthető, hogy a kérdések zöme a belső strukturális gondokat feszegette. A beszélgetés során a hangsúly fokozatosan a gazdaságfejlesztés előtt álló három alternatívára helyeződött. Az egyik koncepció — leegyszerűsítve — a gazdasági növekedés felgyorsítása mellett szól, optimistán kb. 4-5 százalékos ütemet feltételezve. A pesszimistaként jellemzett koncepció a „laposkúszású" növekedési pálya továbbfolytatásában foglalható össze (ez kb. 1-1,5 százalékos növekedést feltételez). A Minisztertanács elé kerülő tervkoncepció elkészült. Lényegét a „mérsékelt gyorsításban" lehet összefoglalni, ami kompromisszumos megoldás, és a gyakorlatban 2-3 százalékos növekedést irányoz elő.

Este négy NDK-beli párttag hallgató ismertette röviden az NSZEP felépítését. Utána jó hangulatú, pezsgő vita bontakozott ki a pártépítéssel kapcsolatos feladatainkról. A vita során sikerült olyan irányadó elveket megfogalmazni, amelyek jelentősen segíthetik a HPCS-k felvételi előkészítő munkáját. Az itt megfogalmazott gondolatokat Orbán Annamária, a pb tagja, a pártépítési munkabizottság esedékes ülésén ismerteti majd.

Másnap hajnali fél kilenckor már az egész csapat álmosan bár, de megreggelizett. Nem telt bele fél óra, megérkezett az egyetem pártbizottságának titkára, Szarvas László. Elkísérte őt Varsányiné Szabó Mária alapszervezeti titkár, valamint Fejes Sanyi és Ferencz Gábor. Szarvas elvtárs

a XIII. kongresszuson

szerzett személyes élményein túl tömören elemezte az ottani munkát. A kongresszust megelőző nagy várakozás után kis csalódottság volt érezhető a tagság soraiban. Ennek okai abban keresendők, hogy a folyamatosság és a megújulás gondolatának egyaránt vannak hívei. A kongresszusnak sikerült dialektikusan ötvöznie a két meglévő igényt. Megjelent az igény — és ennek politikai jelentősége nem becsülhető le —, hogy koncentráljunk belső problémáinkra, a nemzeti közmegegyezésre — ezzel kapcsolatban a nemzetiségiekkel való együttműködésre, a magyarság hídszerepének kiemelésére —, a differenciált és nem mitizált munkáskép kialakítására. Véleménye szerint a tanácskozáson érezhetően csökkent a formalizmus, a protokoll, noha a felszólalások zömében még mindig sok „tiszteletkör" hangzott el. Az előzetes viták alapján megfigyelhetően módosultak a megfogalmazások a nagyüzemi munkásság szerepkörét, a falusi körülményeket, az életszínvonalat illetően. Megfogalmazódott az inflációellenes politika kidolgozásának igénye. Szó esett még a szervezeti szabályzat módosításáról, az egyetemi küldöttértekezleten antidemokratikusnak minősített választási szabályzat megváltoztatási lehetőségeiről, valamint a Fellebviteli Bizottság munkájának áttekinthetőbbé tételéről.

Percek alatt kerekasztallá alakítottuk az előadóterem asztalait, és élénk vita bontakozott ki

a HPCS szerepéről,

a KISZ-bizottság munkájához való csatlakozási pontokról, az EFIN-nel kapcsolatos teendőkről. A táborozók elhatározták, hogy célfeladatra többször fognak összevont ülést szervezni. Ezeket a feladatokat, valamint a KISZ-bizottság kéréseit Ferencz Gábor foglalta össze.

Megérkezve a Nyugati pályaudvarra háromszoros hurrával köszöntük meg Hornyan Jánosnak és Romsics Erikának a kitűnő szervezést. A tatai ősz után ez volt a második táborunk. Így születnek — és remélhetőleg nem múlnak el — a hagyományok.

Merényi Miklós

OKTATÓK HALLGATÓI VÉLEMÉNYEZÉSE

A. rész Kitöltés dátuma: .....

1. Az oktató neve: [ ]

2. Tanszék kódja: [ ]

3. Tantárgy címe: .....

4. Évfolyam: [ ] csop. szak: [ ]

01 - népgazd.terv., 02 - pü, 03 - TanárA
04 - TanárP, 05 - TanárC, 06 - áruf.,
07 - külgazd., 08 - nemzetk., 09 - ipar,
10 - agrár, 11 - közl., 12 - szociológia,
13 - blokkok

B. rész felsőbb éven csoport sorszám: [ ]

Megjegyzés: A következő kérdésekre a véleményének megfelelő szám bekarikázásával kell válaszolni. Kérjük, hogy minden kérdésre válaszoljon.

	legalacsonyabb				legmagasabb
1. Mennyire állítható, hogy az oktató rendszeresen felkészült a foglalkozásokra?	1	2	3	4	5
2. Mennyire adott uj szemléletet, bővitette a szakmai látókört az oktató tevékenysége?	1	2	3	4	5
3. Mennyire ösztönzött rendszeres, önálló szakmai munkára az oktató a félév során?	1	2	3	4	5
4. Mennyire volt pedagógiai szempontból segitőkész az oktató a félév során?	1	2	3	4	5
5. Milyen mértékben állítható, hogy az oktató a tantárgynak, a témának megfelelő didaktikai módszereket alkalmazott?	1	2	3	4	5
6. Hogyan gazdálkodott az oktató a rendelkezésre álló idővel?	1	2	3	4	5
7. Hogyan értékeli az oktató munkafegyelmét? /Órák megtartása, pontosság/	1	2	3	4	5
8. Milyen mértékben mutatkozott szakmailag felkészültnek az oktató?	1	2	3	4	5
9. Milyen mértékben alakult ki jó emberi kapcsolat az oktató és a csoport között?	1	2	3	4	5
10. Mennyire adott uj szemléletet, bővitette a szakmai látókört az oktató tevékenysége?	1	2	3	4	5
11. Egyetlen számmal foglalja össze az oktatóról kialakitott összbenyomását.	1	2	3	4	5

C. rész

Kiegészitő megjegyzések

Ilyen a kérdőív, amelyet a diákoknak kell kitölteni az oktatók hallgatói véleményezése kapcsán

Spionjáték a Makiban
Vallai Péter előadása

Sugár András „fellépése" a KISZ küldöttértekezleten

A Neoprimitív esze beszemüvegezve

Itt a KEN! Transzparensek, plakátok, nyüzsgés: életre kel az egyetem. Megmozdul a tömeg, új arcok, új egyéniségek emelkednek ki az ismeretlenségből, mert közös a cél: tenni valamit, valami jót, újat, érdekeset.

PROGRAM

Április 26.,

péntek: SVÁB-BÁL a Zsil utcai aulában, 19.00—24.00 óráig; jegyek ára: 40,— Ft.

Április 27.,

szombat: SPORT-SHOW a Zsil utcai MAFC-teremben, f. 10.00—13.00 óráig; VIDEOMOZI, délután 15.00—21.00 óráig a IV-es előadóban.

Április 28.,

vasárnap: KEN(D) Mit Tud? vetélkedő a Ráday nagytermében, 14.00—17.00 óráig; a FRIGYLÁDA c. amerikai kalandfilm vetítése a Ráday-nagyteremben, 18.00—20.30 óráig; a belépő ára 20,— Ft.

Április 29.,

hétfő: környezetvédelmi tanácskozás a Ráday-könyvtárban, délután: külpolitikai fórum „In Memoriam Polvax" címmel, a IV-es előadóban, este 13.00 órakor.

Április 30.,

kedd: „A magyar foci 40 éve" — vetélkedő és filmvetités a Ráday nagytermében, 17.00 órától; KEN-BÁL a Táncsics motoroson (Vigadó tér) 20.00—24.00 óráig.

Május 1.,

szerda: rektorválasztási vetélkedő a Zsil utca aulájában, 16.00—24.00 óráig.

(A programok részletes ismertetését a műsorfüzetben olvashatjátok!)

A PONTVERSENY

Hát téged ki küldött?

Maximum 300 ponttal jutalmazza a zsüri a határidőre (IV. 30., 12.00 h) leadott albumokat.

Sport:

I—V. helyezett 50—100 pont + szavazatok; max. kb. 200—250 pont.

KEN(D) MIT TUD?

A szavazatokon keresztül lehet pontot szerezni, 4-5 fellépő, jó színvonalú műsorral 200—250 pontot hozhat.

Környezetvédelmi tanácskozás:

Karonként 2-3 induló (és a közönség) a helyezéstől függően összesen kb. 50—100 pontot szerezhet (szavazatokon keresztül).

Focivetélkedő:

Ha egy 4 fős csapat ugyanarra a jelöltre szavaz, annak értéke szerepléstől és az indulók számától függően 20—200 pont lehet.

Felvonulás:

Karonként 50-70 felvonuló már igen dicséretes teljesítményt jelentene, és minden közgázos 1-1 szavazatot érhet.

Az előzetes pontversenyen, átlagos részvétel esetén kb. a következő pontszám érhető el:

Foci	150—200
KEN(D)	200—250
Környezet	80—100
Sport	200—250
Felvonulás	50— 80
Hát téged . . .	0—500
Összesen:	700—1300 pont

Az előzetes pontversenyen szerzett pontokat a csapatok, illetve a jelöltek magukkal hozzák a rektorválasztási vetélkedőre. A vetélkedőn szerezhető pontszám kb. 2000—2500 pont lesz, jó előzetes teljesítménnyel tehát a pontoknak közel egyharmada előre megszerezhető. Érdemes hajtani, mert a diákrektor mellett külön figyeljük és díjazzuk a karok csapatainak teljesítményét.

ELŐZETES FELADATOK

A rektorjelöltek és a tanárok csapata a következő előzetes feladatokat kapták a vetélkedőre:

1. Bevonulás
2. Írjanak és adjanak elő egy „Ideiglenes szék-helyfoglalót"
3. Lepjék meg egymást!
4. Írjanak és adjanak elő egy jelenetet „Micsoda 40 év volt" címmel
5. A vetélkedő végén dallal, tánccal éltessék, dicsőítsék jelöltjüket
6. A „Hát téged ki küldött?" című feladat részeként hozzák el egyik támogatójukat a vetélkedőre, akinek ott megadott feladatot kell majd végrehajtania.

Ker. kari tanácsülés

Élénk vita a nemzetközi szakról

Az oktatáskorszerűsítési folyamattal és a „mindennapos oktatáskorszerűsítéssel" összefüggésben a kereskedelmi kar tanácsa 1982 után ismét átfogóan áttekinti a kar 3 szakának képzési rendszerét. Az áprilisi ülés a nemzetközi szak helyzetét értékelte. *Kreskay Ferenc* tanszékvezető jelentése úgy fogalmazott, hogy a szakvezető tanszék az 1982-ben kitűzött feladatok nagy részét végrehajtotta, de egyes területeken felsőbb állásfoglalás és megfelelő feltételek hiányában nem sikerült jelentősebb változásokat elérni. Kreskay Ferenc kiemelte, hogy e szakunk nemzetközi tekintélye növekszik és magas. A szakosítás jelenlegi rendjét kielégítőnek tartják, de ha ezen változtatni kell, a felvétellel egyidejű szakosítás mellé állnának. Ugyanúgy az általános közgazdasági és a szakosított jellegű képzés jelenlegi arányát is kielégítőnek ítélik meg, de szükségesnek tartanának nem nagyarányú javítást a nemzetközi szakképzés javára.

Az élénk vita a szak elért eredményeit nem kérdőjelezte meg, de az utóbbi törekvésekkel határozottan nem értett egyet. *Máді Csaba* párttitkár és *Tóth Tamás* külker. tanszékvezető utalt rá, *Bielek Péter* hallgatói képviselő határozottan ki is mondta: több közgazdasági ismeret, készség oktatására lenne szükség e szakon. 1982-ben is megfogalmazta a kari tanács, hogy szükség lenne pl. a nemzetközi pénzügyek, a devizapolitika, esetleg a piackutatás oktatására e szakon is. Az informatika oktatása így önmagában viszont megkérdőjelezhető, ennek csak más anyagokkal, pl. szervezéssel, vezetéssel együtt lenne értelme — mondta Bielek Péter. *Kollarik Amália* dékán ezzel egyetértett és összefoglalásként javaslatot tett a tanács állásfoglalására. Megállapította, hogy a tanszék a 82-es határozat nagy részét teljesítette, egy részét pedig önhibáján kívül nem. Így pl. sokat és eredményesen fáradozott a hallgatók elhelyezkedési problémái megoldásáért, a hallgatókkal való személyes törődés, a tanszék nemzetközi kapcsolatainak fejlesztéséért. Egyetértett a posztgraduális képzés beindításával is. Több kérdésben azonban a tanszék nem tett eleget a megfogalmazott állásfoglalásoknak. Ezért a dékán leszögezte — és ezt a végzett nemzetközisek körében végzett röpke felmérés is indokolta —, hogy a szakon erősíteni kéne a képzés közgazdasági jellegét, nagyobb súlyt kellene fektetni a készségfejlesztésre (írásbeliség, retorika stb.), és nagyon sürgősen be kell pótolni a tudományos fokozatok szerzésében, valamint a tananyagírás területén mutatkozó alapvető lemaradásokat. A tanács így foglalt állást.

B.

KÖZGAZDÁSZ

A Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem lapja
Felelős szerkesztő: FARKASINSZKYNÉ HALAY EDIT
Szerkesztőség: 1093 Budapest, IX., Dimitrov tér 8. Telefon: 174-548.
Kiadó: Hírlapkiadó Vállalat Budapest, VIII., Blaha Lujza tér 3.
Felelős kiadó: TILL IMRE vezérigazgató
85—1952. Szikra Lapnyomda, Budapest
Felelős vezető: CSÖNDES ZOLTÁN vezérigazgató

FRANCIS JAMMES

A munka nagy csupán

A munka nagy csupán s aki munkálkodik:
ki tejjel fej teli üres sajtárokat,
ki szúrós és kemény kalász közt válogat,
ki barmokat legeltet az égerfák alatt,
ki gyantát gyűjt az erdőn vagy száraz gallyakat,
ki fűzfák vesszejét kosárnak fonja meg,
ki vén cipőt javít, fölötte elmereng,
és félhomályban él, egy vén fogatlan kandúr
s alvó rigó között, s körötte sok gyermek dúl;
ki szó, s míg a vetélő csak csattog végtelen,
a kertben tücskök zengenek éjfélig éberen;
ki kenyeret dagaszt, aki bort szüretel,
ki foghagymát nevel, káposztát ültet el,
s langy tojásokért földig hajolgat.

(Radnóti Miklós fordítása)

Szakirodalmi nívódíj alapítása az ipari karon

Az ipari kar dékánja — a kari tanács egyetértésével — a fiatal oktatók tudományos tevékenységének elismerésére nívódíjat alapít. A kari vezetés ezzel kívánja ösztönözni a kar fiatal oktatói és kutatói körében az intenzívebb kutatómunkát, illetve a tudományos munka eredményeinek publikációk formájában történő közreadását. A díj az adott naptári év teljesítményei alapján kerül odaítélésre. A díj átadására első ízben az 1985. évi pedagógusnap alkalmából kerül sor.

A díjak odaítéléséről a pályázati feltételek alapján a kari Tudományos és Doktori Tanács határoz.

A pályázat feltételei

Az ipari kar dékánja — a kari tanács egyetértésével — a publikációs tevékenység elismerésére két nívódíjat alapít. A díj alapításával ösztönözni kívánja a kar fiatal oktatói és kutatói körében az intenzívebb kutatói munkát, illetve az ilyen irányú tevékenység publikációs jellegű hasznosítását.

Az **egyik díj** a folyóiratokban, könyvben vagy egyéb kiadványban (pl. jegyzetben) megjelent, kiemelkedő színvonalú munkát ismeri el.

A másik díj a kiemelkedő szakmai-tudományos tevékenység alapján kerül odaítélésre. Az elbírálásnál figyelembe vesszük a megjelent publikációk számát, a tudományos fórumokon való részvételt (pl. konferencián tartott előadást).

A díjak odaítélésénél az adott naptári év teljesítményét vesszük figyelembe.

A pályázaton az ipari kar státuszán levő, 35 évnél fiatalabb oktatók és kutatók vehetnek részt.

Egyéni jelentkezés mellett pályázatra javaslatot tehet a tanszékvezető, a KISZ-szervezet, a kari Tudományos és Doktori Tanács, valamint a dékán.

A díjalap a két kiírásra 5000 Ft, amely a mindenkori pályázati teljesítmények minősége alapján kerül elosztásra.

A díjak átadására a pedagógusnapi ünnepélyen kerül sor.

A díjak odaítéléséről a kari Tudományos és Doktori Tanács határoz.

Valóban apróság?

„... jelengéssel, siztán, mondohek, mindek, megondani, mei, gyakorlatk, sztalma, semm, akajak, didőtől, viz sgálni..."

Ez nem egy vad, skalpolni készülő indiántörzs harci indulója, hanem a dial. mat. jegyzetünkből válogatott néhány „értelmes" szó. A sort folytathatnám még sokáig, mert se vége, se hossza nincs.

A megfelelő szövegkörnyezetben persze e szavak többségének megvilágosodik a „magyar" jelentése, mert a diák már kellő gyakorlattal rendelkezik e téren. De azért marad jó pár, amely „komoly fejtörés után sem leplezi le" magát.

A filozófiajegyzet sajnos csak egy a sok, gépelési hibáktól hemzsegő tananyagunk közül. Példaként azért hozom fel pont ezt, mert benne az egy oldalra jutó hibák aránya messze felülmúlja a többit.

És ami számomra a legérdekesebb a dologban, az az, hogy nemrég a kezembe került ugyanennek a dial. mat. jegyzetnek egy 1978-as kiadása, s lám, ugyanezeket a hibákat rendre megtaláltam abban is!

Még azt megértem, hogy egyszer, „véletlenül" kiadásra kerül egy ilyen elgépelt tananyag, de hogy hét éven keresztül (!) senki nem olvasta át, nem ellenőrizte a legépelés után... Vagy ha igen, miért nem javították ki a hibákat a hét év alatt? Lehet, hogy sokan kicsinyesnek, szőrszálhasogatónak tartják azt, hogy ilyen „apróságon" háborgok. Viszont engem roppant bosszant ez a figyelmetlen, hanyag munka. És nagyon csodálkozom azon, hogy a jegyzetek szerzőit, a tanszékek oktatóit nem zavarja, nem boszszantja, hogy ilyen gondatlanul szerkesztve adják ki az írásaikat.

Tudom, hogy a jegyzetek ellenőrizgetése fárasztó, unalmas és nem kifizetődő munka. De mégis meg kellene ezt tenni, és itt volna az ideje ezeket az elírásokat korrigálni!

Ezért kérem az illetékeseket, diáktársaim és a külföldi hallgatók — akiknek ezek a hibák komoly nehézséget okoznak, a számukra amúgy is nehéz idegen nyelvű szövegek megértésében — nevében is intézkedjenek ez ügyben, hogy a jövőben jegyzeteink a megfelelő formában kerüljenek kiadásra.

— S —